

Izdavač: **Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo**
71 000 Sarajevo
Đoke Mazalića 3
Telefon:208 – 250; 208 – 251;208 – 256
www.fzzz.ba
e-mail:info@fzzz.ba

Za izdavača: **Hasan Musemić, direktor**

**Priprema i obrada
za štampanje:** **Služba za evidenciju i statistiku:** Sabina Lakota, žurnalista
Jasmin Hodžić, operater

Rukovodilac Službe: Fadil Suljić

Nada Kosorić, lektor

Štampa: ARKA PRES Sarajevo

Tiraž: 250 primjeraka

S A D R Ź A J

Statistički pregled

Zapošljavanje i nezaposlenost u Federaciji Bosne i Hercegovine

Predgovor		2
Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2002. godini		3
Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2003. godinu		14
Statistički pregled zapošljavanja i zaposlenosti u Federaciji BiH		20
Tabela I i II	Zaposlenost po područjima i kantonima – februar / veljača 2003.	21
Tabela III	Registrovana nezaposlenost po kvalifikacionoj strukturi – mart / ožujak 2003. godine	22
Tabela IV	Posredovanje u zapošljavanju - ponuda i potražnja	23
Tabela V	Registrovana nezaposlenost po kantonima	24
Tabela VI	Registrovana nezaposlenost po općinama (svega; žene; indexi)	25
Tabela VII	Pregled broja registrovanih nezaposlenih lica po općinama (kvalifikaciona struktura) mart / ožujak 2003. godine	29
Tabela VIII	Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih po kantonima mart / ožujak 2003. godine	34
	Procjena broja stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine, stanje 31.12.2002. godine	35
	Procjena ukupnog prisutnog stanovništva po spolu i kantonima, stanje 31.12.2002. godine	36
	Procjena ukupnog broja prisutnog stanovništva po općinama, stanje 31.12.2002. godine	37
	Metodološka objašnjenja	41
	Adresar Kantonalnih službi za zapošljavanje Federacije BiH	43

Molimo korisnike Biltena da prilikom upotrebe podataka navedu izvor.

Predgovor

U ovom broju "Biltena" dato je više dopuna radi poboljšanja njegove informativne vrijednosti. Među značajnijim su Izvještaj o radu u 2002. godini i Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2003. godinu, te Procjena broja stanovnika Federacije BiH prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Aktivnosti Federalnog zavoda u 2002. godini bile su u skladu s nadležnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada Federalnog zavoda za 2002. godinu i donesenim aktima (Statut i Pravilnik o mjerama za podsticaj u zapošljavanju) te usmjerene, uglavnom, na utvrđivanje i provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno –socijalnu sigurnost za vrijeme privremene nezaposlenosti.

Federalni zavod za zapošljavanje, čija je to i osnovna djelatnost, u narednom periodu će preduzeti određene aktivnosti kako bi se stvorili uslovi za zapošljavanje nezaposlenih, a posebno mladih ljudi. Planirane aktivnosti Federalnog zavoda opširnije su predstavljene u dodatku "Biltenu": Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2003. godinu.

U suradnji s Federalnim zavodom za statistiku (publikacija "Statistički podaci o privrednim / gospodarskim i drugim kretanjima" br. 3/2003.), predstaviti ćemo podatke o procjeni broja stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine (stanje 31.12.2002. godine).

Federalni zavod za zapošljavanje će sa zahvalnošću primiti sve sugestije i primjedbe koje bi doprinijele poboljšanju sadržaja i načina prikazivanja podataka u "Biltenu".

I Z V J E Š T A J O R A D U

FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE U 2002. GODINI

Uvod

U 2002. - prvoj kalendarskoj godini djelovanja Federalnog zavoda za zapošljavanje - zbog pogoršanja uslova privređivanja i poslovanja, nastavljena je tendencija smanjenja zaposlenosti.

Prema posljednoj procjeni demografa, Federacija Bosne i Hercegovine ima 1,580.850 radno sposobnih stanovnika (od ukupno 2,832.355), što znači da sa 390.201 zaposlenim radnikom i 290.715 nezaposlenih lica, krajem decembra 2002. godine, bilježi stepen zaposlenosti od svega 24,73%, dok je stopa nezaposlenosti izuzetno visoka (42,00%).

Izvjeshno je da bi ova situacija bila lošija da Federalni zavod za zapošljavanje (u daljem tekstu: Federalni zavod) nije u ovoj godini, pored niza drugih aktivnosti, pružio značajnu finansijsku podršku poslodavcima za zadržavanje postojećeg nivoa zaposlenosti, za novo zapošljavanje i stručnu obuku – prekvalifikaciju, prije svega lica sa evidencije biroa za zapošljavanje. Od preko 4.000 zahtjeva za kreditna sredstva, odlukama Upravnog odbora pozitivno je riješeno 1.809. Poslodavci su tražili oko 200,000.000,00 KM, a po ovom osnovu su odobrena sredstva u iznosu od 42,286.106,00 KM, čime se omogućuje zadržavanje postojećeg broja zaposlenih (1.287) i novo zapošljavanje oko 6.000 lica. S obzirom na to da se uz minimalnu kamatu ova sredstva vraćaju, broj zaposlenih će se povećavati ponovnim aktiviranjem tih sredstava.

Od ukupno plasiranih finansijskih sredstava, 29% je usmjereno na poljoprivrednu proizvodnju, što će angažovati i 2.853 kooperanta, sezonskih i radnika u kućnoj radinosti, a to je jedan od ključnih faktora za brži povratak izbjeglica i prognanih na predratna mjesta boravka.

Federalni zavod je realizovao i 3,145.985,00 KM bespovratnih sredstava za stručnu obuku, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju 1.649 radnika.

Određeni efekti su ostvareni i primjenom ranije Uredbe Vlade Federacije BiH o oslobađanju poslodavaca određenih obaveza za zapošljavanje lica koja se prvi put zapošljavaju, kao i odluke nekih kantonalnih vlada da dodatno pomažu zapošljavanje aktiviranjem sredstava iz privatizacije, a posebno zapošljavanje lica sa visokom stručnom spremom.

Značajnu ulogu u ostvarivanju posredničke funkcije Federalnog zavoda ima i uključenje na internet, otvaranjem WEB stranice, sa interaktivnom funkcijom koja znatno olakšava kontakte sa poslodavcima, nezaposlenim licima i poslovnim partnerima u zemlji i inostranstvu.

Iskustva u 2002. godini upućuju na zaključak da je broj korisnika novčane naknade izuzetno nizak – prosječno mjesečno u Federaciji BiH novčanu naknadu je koristilo 3.549 lica. Također, iznos novčane naknade bi mogao biti veći, s obzirom na to da je taj iznos u prosjeku 160 KM u FBiH, zbog čega je Federalni zavod inicirao određene izmjene u zakonskoj regulativi. Uvjereni smo da je neophodno postići veći stepen koordinacije u radu kantonalnih službi za zapošljavanje, posebno u obezbjeđenju zdravstvene zaštite za nezaposlena lica, kao i u primjeni jedinstvenih metoda i postupaka u svakodnevnom radu.

Ostvarivana je saradnja sa Vladom FBiH i vladama kantona, sindikatima, privrednim komorama i drugim institucijama u Federaciji BiH koje mogu doprinijeti stvaranju uslova za veće zapošljavanje i međunarodnim organizacijama i institucijama u BiH – Međunarodnom organizacijom rada (ILO), Svjetskom bankom (WB) i Evropskom unijom za reformu stručnog obrazovanja i obuke (EU VET). Rezultat te saradnje je i izrada Programa zapošljavanja u Bosni i Hercegovini i entitetima.

Ovaj izvještaj je ujedno i izvještaj o radu menadžmenta, Upravnog odbora, Nadzornog odbora i stručne službe Federalnog zavoda. Zato, pored podatka o aktivnosti u 2002.godini, Izvještaj sadrži i neke prijedloge Vladi i drugim organima Federacije BiH koji treba da ubrzaju rješavanje izuzetno teškog stanja u ovoj oblasti.

I

STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA

Rad Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2002. godini odvijao se u nešto povoljnijim uslovima u odnosu na prethodnu godinu. Blagovremeno su doneseni Finansijski plan i Program rada za 2002. godinu, Statut i Pravilnik o mjerama za podsticaj u zapošljavanju sa Metodologijom i kriterijima za vrednovanje i selekciju projekata kojima se stvaraju uslovi za novo zapošljavanje. Ovim pravilnikom su utvrđena osnovna načela, mjere, način i uslovi korištenja sredstava za finansijsku podršku programima i planovima zapošljavanja, kao i programima stručne obuke i prekvalifikacije, a sve u cilju novog zapošljavanja i zadržavanja postojeće zaposlenosti.

Aktivnost Federalnog zavoda u 2002. godini bila je u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada Federalnog zavoda za 2002. godinu i donesenim aktima (Statut i Pravilnik o mjerama za podsticaj u zapošljavanju) i usmjerena, uglavnom, na utvrđivanje i provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalna sigurnost nezaposlenih za vrijeme privremene nezaposlenosti. Federalni zavod je u 2002. godini dužnu pažnju posvetio aktivnoj politici zapošljavanja, koja ima značajnu ulogu u procesu rješavanja problema nezaposlenosti, odnosno stvaranju uslova za povećanje zaposlenosti. Provođenje aktivne politike zapošljavanja odvijalo se kroz pružanje stručne i finansijske podrške poslodavcima i nezaposlenim osobama u cilju stvaranja uslova za veće zapošljavanje. U okviru aktivne politike zapošljavanja, pored profesionalne orijentacije, stručne pripreme, dokvalifikacije i prekvalifikacije, važno mjesto zauzimale su i druge aktivnosti u podsticanju zapošljavanja, kao što su istraživanje uslova i mogućnosti konkretnog zapošljavanja, finansiranje i učešće u finansiranju programa zapošljavanja, stvaranje uslova za profesionalnu i teritorijalnu pokretljivost, istraživanje stanja, pojava i kretanja na tržištu rada radi osiguranja praćenja i proučavanja ekonomskih, socijalnih, demografskih i drugih faktora na osnovu kojih se gradi stručna podloga za utvrđivanje realne politike zapošljavanja.

ZAPOSLENOST

U Federaciji BiH je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, tokom 2002. godine prosječno bilo zaposleno 394.132 radnika, što je u odnosu na prosjek 2001. godine (407.199) smanjenje za 13.067 radnika, odnosno 3,21%. U privredi je bilo 255.957 ili 64,94% zaposlenih, a u vanprivredi 138.175 ili 35,06%. Procjenjuje se da je oko 25.000 radnika na čekanju i da za oko 100.000 radnika poslodavci ne isplaćuju redovno plaće i ne uplaćuju zakonom utvrđene doprinose.

Najveće smanjenje zaposlenih je u području javne uprave i odbrane, što je posljedica smanjenja vojnika u Federaciji BiH. Broj zaposlenih smanjen je i u nekim proizvodnim djelatnostima, a blagi porast bilježe drugi korisnici budžetskih sredstava.

Najveći broj zaposlenih (stanje sredinom 2002. godine) ima Sarajevski – 86.311, zatim Tuzlanski – 70.160 i Zeničko-dobojski kanton – 68.043.

Stopa zaposlenosti u Federaciji BiH sredinom 2002. godine iznosila je 24,73% (iskazano prema metodologiji ILO-a) i različita je po kantonima, a kreće se od, najniže, 15,51% do 31,04%.

Procjenjuje se da je u Federaciji BiH “na crno” zaposleno oko 300.000 lica, što međunarodne organizacije i Svjetska banka uključuju u ukupnu zaposlenost, tako da stopa zaposlenosti u tom slučaju iznosi 43,7%.

NEZAPOSLENOST

Prosječan broj nezaposlenih u 2002. godini iznosio je 287.187 lica i veći je u odnosu na prosjek 2001. godine (272.978 lica) za 14.210 ili 5,21%.

Posmatrano po kantonima, najveći broj nezaposlenih lica (prosjek 2002. godine) bio je u Tuzlanskom (74.637), zatim slijede Zeničko-dobojski sa 58.690, Sarajevski 53.747, Unsko-sanski 28.287, Srednjobosanski 28.243, Hercegovačko – neretvanski 21.704, Kanton 10 (Hercegbosanski, Livanjski) 6.299, Zapadnohercegovački 6.957, Posavski 5.213 i Bosansko - podrinjski 3.411. Očito je povećanje prosječnog broja nezaposlenih u 2002. godini u odnosu na prosjek 2001. godine u svim kantonima i kreće se od 3,29% do 23,45%.

Na povećanje ukupnog broja nezaposlenih lica najviše je uticalo otpuštanje radnika iz radnog odnosa, čiji je prosjek u 2002. godini bio 128.291 i veći je u odnosu na 2001. godinu za 16,31%.

Prosječan broj lica koja prvi put traže zaposlenje u 2002. godini iznosi 158.896, što je manje za 2,31% u odnosu na prosjek 2001. godine.

U ukupnom broju lica koja traže zaposlenje stručna lica učestvuju sa 168.974, što je povećanje za 8,69% u odnosu na prosjek 2001. godine, dok nestručna lica učestvuju sa 118.214 uz neznatan porast u odnosu na prosjek 2001. godine (0,59%).

Učešće žena u ukupnom broju lica koja traže zaposlenje iznosi 131.036 ili 45,6%.

Prosjek broja lica prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u 2002. godini iznosio je 7.903 lica mjesečno ili 18,61% više u odnosu na prosjek u 2001. godini.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica je sljedeća: VSS 3.186, VŠS 3.431, SSS 58.419, NSS 1.194, VKV 2.364, KV 101.574, PKV 8.661 i NKV 108.359. U kvalifikacionoj strukturi najveća povećanja su kod VŠS: 11,20% i VKV :10,52%, a najmanja kod NKV: 0,21% i NSS: 0,34%.

Od ukupnog broja lica koja su tražila zaposlenje u posmatranom periodu, učešće demobilisanih vojnih obveznika iznosilo je 66.776 (prosječno) i veće je za 0,93% u odnosu na 2001. godinu. Članovi porodica poginulih boraca i ratni vojni invalidi, pored značajnije participacije u ukupnom broju nezaposlenih, imaju tendenciju smanjenja, dok je u kategoriji ostalih invalida evidentan blagi porast.

II

OSTVARIVANJE FUNKCIJA FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Posrednička funkcija

Posredstvom službi za zapošljavanje u 2002. godini je zaposleno 22.488 lica ili prosječno 1.874 lica u toku jednog mjeseca, što je više za 17,27% u odnosu na prosjek 2001. godine. Izuzetno nepovoljan odnos ponude i tražnje radne snage se i dalje nastavlja, na što ukazuje podatak da je na jedno radno mjesto u decembru 2002. godine konkurisalo 382 nezaposlena lica.

Brisanje iz evidencije nezaposlenih lica ima ujednačen prosjek u posljednje tri godine i kreće se između 6.000 i 6.200 lica mjesečno. Prijavljivanje na evidenciju je u znatnom porastu. U 2002. godini prosječno mjesečno se prijavljivalo 7.903 lica, što je za 18,61% više nego u 2001. godini.

U velikom porastu je broj lica kojima je prestao radni odnos. U 2002. godini se iz ovog razloga prosječno mjesečno javilo 714 novih lica, što je u odnosu na 2001. godinu (477) porast za oko 50%.

MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

Podrška poslodavcima za zadržavanje postojećeg nivoa zaposlenosti, novo zapošljavanje lica sa evidencije nezaposlenih i stručnu obuku – prekvalifikaciju

Federalni zavod je, u skladu sa Pravilnikom o mjerama za podsticaj zapošljavanja, tokom 2002. godine pružao finansijski podršku:

- programima koji osiguravaju otvaranje novih radnih mjesta i stvaranje uslova za novo zapošljavanje nezaposlenih lica sa evidencije;
- pojedinačnim programima zapošljavanja nezaposlenih;
- programima koji zapošljavaju posebne grupe nezaposlenih (mlade, invalidna lica, žene i sl.);
- programima stručne obuke i prekvalifikacije;
- posebnim programima za podršku slabo razvijenih područja u FBiH;
- programima povratnika.

Prioritet u pružanju finansijske podrške imali su oni programi koji obezbjeđuju zapošljavanje većeg broja radnika manjim ulaganjima i koji imaju veći stepen dovršenosti investicije, zapošljavaju demobilisane vojnike, ratne vojne invalide i članove porodica poginulih boraca, zapošljavanje u kraćem periodu, supstituciju uvoza i povećanje izvoza, zapošljavanje u poljoprivredi, industriji i zanatstvu, kao i razvojnu komponentu, te zapošljavanje radnika u otežanim socioekonomskim uslovima i zapošljavanje suficitarnih zanimanja.

Pravilnikom o podsticajnim mjerama za zapošljavanje omogućeno je fizičkim licima, odnosno licima koja su na evidenciji nezaposlenih, da podnesu zahtjeve za sufinansiranje u tzv. samozapošljavanju, do iznosa od 30.000 KM. Polazeći od velikog interesa za ovaj vid podsticaja zapošljavanja, raspisan je javni natječaj za prikupljanje zahtjeva za dodjelu poduzetničkih kredita, koji je objavljen u različitim dnevnim listovima na području Federacije BiH i bio otvoren do 28. februara 2002. godine. Natječajem su određeni namjena, uslovi kreditiranja, osiguranje i povrat kredita, date upute za podnošenje zahtjeva za kredit kojima je predviđeno da se uz podneseni zahtjev priloži investicioni program, rješenje o registraciji djelatnosti i mišljenje kantonalne službe za zapošljavanje.

Sredstva namijenjena za stvaranje uslova za podsticaj zapošljavanja ili radno angažovanje odobravana su u skladu sa Pravilnikom, i to:

- na kreditnoj osnovi (revolving sredstva) uz kamatne stope od 1% do 4% sa rokom otplate do 5 godina uključujući grejs-period najviše do 1 godine, a što je sve zavisilo od vrste djelatnosti i drugih elemenata za ocjenu programa. Ova sredstva odobravana su u najvišem iznosu do 50% od ukupne investicione vrijednosti utvrđene programom, a zavisno od karaktera i obima investicije, odnosno do 10.000 KM po novouposlenom radniku;
- bespovratna sredstva su odobravana, u osnovi, za programe stručne obuke, dokvalifikacije i prekvalifikacije. Da bi se ova sredstva mogla koristiti, poslodavac je bio dužan da podnese poseban program iz kojeg se vidi neophodnost stručne obuke, visina i namjena traženih sredstava, broj radnika za koje se vrši obuka, trajanje obuke, odluka poslodavca da će po završenoj obuci primiti u radni odnos najmanje 60% obučenih radnika i sa njima zaključiti ugovor o radu, troškovnik stručne obuke i prekvalifikacije i način realizacije obuke. Ukoliko korisnik ta sredstva ne uloži namjenski, dužan ih je vratiti sa ugovorenom zateznom kamatom.

Aktivnosti Federalnog zavoda na realizaciji stručne pripreme radnika posljedica su nesklada između obrazovnog sistema i mogućnosti privrede da prihvati kadrove koji izlaze iz obrazovnog procesa, zatim strukturalnih promjena u privredi i bržeg napretka nauke i tehnologije, gdje nivo, kvalitet znanja i njegova primjenjivost u procesu proizvodnje postaju osnovni faktor. Sve ovo upućuje na to da se stručnoj pripremi, kao funkciji aktivne politike zapošljavanja, treba dati veći značaj nego do sada i tretirati je kao neophodan razvojni proces u kojem su kadrovi osnovni i nezamjenjivi faktor razvoja.

U skladu sa objavljenim javnim natječajem, podneseno je preko 4.000 zahtjeva za podsticaj u zapošljavanju, tako da su se Federalni zavod, odnosno Upravni odbor i menadžment, našli u veoma složenoj i delikatnoj situaciji. Po tim zahtjevima tražilo se preko 200 miliona KM. Bilo je vrlo teško izvršiti selekciju programa imajući u vidu raspoloživa sredstva za ove namjene, kao i činjenicu da je većina tih programa bila u funkciji otvaranja novih radnih mjesta, a i mnogi od njih su tražili sredstva za stručnu obuku i prekvalifikaciju. Upravni odbor je na osam sjednica razmotrio 3.598 zahtjeva, od čega je 1.809 riješeno pozitivno. U rješavanju tih zahtjeva u određenoj mjeri su se uvažavala mišljenja kantonalnih službi za zapošljavanje, stručnih i naučnih institucija, posebno iz oblasti poljoprivredne proizvodnje.

Kod nekih investicija koje zapošljavaju veći broj radnika izvršen je direktan uvid u investicije i obavljani su razgovori sa poslodavcima, u čemu su učestvovali i pojedini članovi Upravnog odbora, kao i menadžment Federalnog zavoda, a sve u cilju realnijeg sagledavanja pri donošenju odluka o kreditiranju.

Upravni odbor Federalnog zavoda je donio odluku o zaključivanju ugovora o komisionim poslovima sa četiri poslovne banke, koje su u ime Federalnog zavoda vršile realizaciju odobrenih kredita sa krajnjim korisnicima. U postupku realizacije banke su bile dužne da od korisnika kredita obezbijede potrebne instrumente za povrat kredita, da prate tok realizacije odobrenog kredita i da o svemu izvještavaju Federalni zavod.

Dosadašnja praksa je pokazala da je u realizaciji odobrenih kredita krajnjim korisnicima bilo određenih problema kod obezbjeđenja instrumenata za povrat kredita, što usporava realizaciju odobrenog kredita. Iz tih razloga mnogi korisnici kredita su se javljali sa zahtjevom za produženje roka realizacije odobrenog kredita.

Ukupno tražena sredstva po odobrenim kreditima od strane podnosilaca zahtjeva (1.809) iznosila su 94,890.083,00 KM ili 10.444,00 KM po jednom radniku. Prema ovim zahtjevima, na kreditnoj osnovi odobreno je 42,286.106,00 KM, kao i 3,145.985,00 KM bespovratnih sredstava za stručnu obuku, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju nezaposlenih radnika, što ukupno iznosi 44,947.091,00 KM.

	Broj programa	Odobrena kreditna sredstva
Fizička lica	1.073	9,362.550,00 KM
Mali obrt	551	8,017.000,00 KM
Pravna lica	185	24,906.556,00 KM
U k u p n o:	1.809	42,286.106,00 KM

Od ukupno odobrenih sredstava po svim osnovama, do 31.12.2002. godine, realizovano je 30,872.276,00 KM.

U strukturi odobrenih kredita, najveće učešće je u oblasti poljoprivrede (29%), preradi tekstila (13,6%), preradi drveta (11,4%), preradi metala i plastike (6,4%) i ostalim djelatnostima (39,6%). Ovako visoko učešće u oblasti poljoprivrede rezultat je velikog broja podnesenih zahtjeva fizičkih lica, jer su ulaganja u ovu djelatnost najmanja, a pružaju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta, što je u skladu sa mjerama ekonomske politike Vlade FBiH za 2002. godinu.

Realizacijom ovih programa očekuje se zapošljavanje oko 6.000 nezaposlenih osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih. Osim toga, postići će se i drugi značajni efekti, posebno u oblasti poljoprivrede, tako da se može očekivati smanjenje uvoza poljoprivrednih proizvoda. Također, očekuje se i angažovanje 2.853 kooperanta, sezonska radnika i radnika u kućnoj radinosti, čime se postižu veoma značajni efekti u obezbjeđenju samoodrživog povratka na prijeratna ognjišta, te u obezbjeđenju proizvodnje hrane. Izvršit će se stručna obuka, prekvalifikacija i dokvalifikacija 1.649 radnika. Pored toga, realizacijom ovih kredita bit će zadržano u radnom odnosu 1.287 radnika.

Uredbom o plaćanju doprinosa za osobe koje se prvi put zapošljavaju ("Službene novine F BiH", broj 48/00) i Uredbom o podsticajnim mjerama za zapošljavanje u 2002. godini ("Službene novine F BiH", broj 58/01) utvrđeno je da se podsticaj za oslobađanje poslodavaca od poreza na plaću i doprinosa iz i na plaću primjenjuje kod zapošljavanja nezaposlenih osoba prijavljenih kod zavoda za zapošljavanje, te za prekvalifikaciju, saglasno programu zanimanja zaposlenika. Oslobađanje poslodavaca poreza na plaću i doprinosa vrši se u trajanju od 12 mjeseci, ali samo za lica koja se prvi put zapošljavaju. Radi ujednačavanja primjene navedenih uredbi organizovan je sastanak sa kantonalnim službama za zapošljavanje i urađeno je Uputstvo o primjeni navedenih uredbi, koje je dostavljeno kantonalnim službama i biroima za zapošljavanje.

Vlada Federacije je krajem 2002. godine stavila van snage Uredbu o prestanku važenja Uredbe o plaćanju doprinosa za lica koja se prvi put zapošljavaju, što će se negativno odraziti na novo zapošljavanje.

Centri za stručno osposobljavanje radnika

Na području Federacije Bosne i Hercegovine djeluju dva centra za edukaciju kadrova: Centar za edukaciju radnika za građevinska zanimanja u Bihaću i Centar za obuku za metalska zanimanja u Goraždu, koji, prema stručnim procjenama, može da edukuje kadrove ove struke za cijelu BiH. Polazeći od prakse zemalja Evropske unije, u kojima ovakvi centri egzistiraju u okviru državne - nacionalne službe za zapošljavanje, bilo bi potrebno uvezati ih u jedinstvenu cjelinu, kako bi poslove edukacije kadrova obavljali ne samo za potrebe Federacije BiH nego za potrebe BiH, s obzirom na kapacitete koje imaju, te na potrebu stvaranja jedinstvenog tržišta rada u BiH. U cilju edukacije nezaposlenih radnika i stvaranja uslova za njihovo brže zapošljavanje, Federalni zavod je u protekloj godini odobrio sredstva, u skladu sa finansijskim mogućnostima, Centru za edukaciju radnika za građevinska zanimanja u Bihaću i Centru za obuku radnika za metalska zanimanja u Goraždu, radi edukacije nezaposlenih radnika, s ciljem njihovog bržeg zapošljavanja.

Zapošljavanje stranih državljana

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba ("Službene novine FBiH" broj 41/01) u članu 5. stav 1. tačka j) propisano je da je Federalni zavod nadležan da odobrava zapošljavanje stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog službe za zapošljavanje u skladu sa Zakonom o upošljavanju stranaca.

Radne dozvole i odobrenja za izdavanje radne dozvole donose se na osnovu Zakona o zapošljavanju stranaca ("Službene novine FBiH" broj 8/99). Tim zakonom su utvrđeni način i uslovi zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva.

Najviše zahtjeva za izdavanje radne dozvole odnosi se na kineske državljanke, a slijede lica sa područja Savezne Republike Jugoslavije. Kvalifikaciona struktura tih lica je većinom NK, nešto je sa srednjom stručnom spremom, a malo je sa višom i visokom, i uglavnom su to lica koja su došla iz zapadnih zemalja i rade u humanitarnim organizacijama ili drugim državnim institucijama. Također, među podnosiocima zahtjeva nalaze se i lica koja su osnivači firmi, odnosno strani ulagači.

U protekloj godini podneseno je ukupno 1.958 zahtjeva. Za cjelokupan period, po kantonima, broj podnesenih zahtjeva je sljedeći: Sarajevo 1.142, Tuzla 203, Zenica 120, Bihać 105, Mostar 140, Goražde 46, Orašje 25, Travnik 74, Grude 89 i Livno 14.

U narednom periodu po uređenju jedinstvenog tržišta rada u Bosni i Hercegovini treba regulisati i pitanje zapošljavanja stranih državljana jedinstvenim zakonom za Bosnu i Hercegovinu, kako bi se uvela kontrola izdavanja radnih dozvola i ulazak stranih državljana u Bosnu i Hercegovinu, te zaštitilo domaće tržište radne snage.

III

MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Materijalna i socijalna sigurnost za vrijeme nezaposlenosti, prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, podrazumijeva novčanu naknadu i doprinose za zdravstveno i penzijsko osiguranje.

Novčana naknada

Postojeća ekonomska situacija i primjena Zakona o radu uticale su na broj korisnika novčane naknade u 2002. godini. Prosječno mjesečno u Federaciji BiH u 2002. godini novčanu naknadu je koristilo 3.549 nezaposlenih lica. Visina novčane naknade različita je po kantonima i zavisi od prosječne plaće u kantonu ostvarene u tromjesečju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa korisnika. Dužina novčane naknade zavisi od staža osiguranja nezaposlenog lica i može trajati šest, devet i 12 mjeseci. Mjesečni prosjek novčane naknade u Federaciji BiH po jednom korisniku iznosi oko 160 KM.

Broj korisnika novčane naknade bio bi znatno veći da su obveznici doprinosa izvršavali zakonske obaveze u pogledu obračuna i naplate doprinosa, saglasno Zakonu o doprinosima, te da su poslodavci blagovremeno rješavali status zaposlenika na čekanju posla u smislu člana 143. Zakona o radu. Veliki broj poslodavaca rješavao je status zaposlenika u 2002. godini donoseći rješenja o prestanku radnog odnosa sa 5.5.2000. godine. Ovi propusti onemogućili su nezaposlena lica da ostvare pravo na novčanu naknadu zbog neispunjenja uslova u pogledu uplate doprinosa (član 29. Zakona) i blagovremenosti podnošenja zahtjeva (član 33. Zakona). Ovako nizak procenat korisnika novčane naknade upućuje na nužnost izmjena i dopuna Zakona u smislu fleksibilnijeg regulisanja nekih uslova kod ostvarivanja prava na novčanu naknadu. Inicijativom bi bila obuhvaćena i pitanja visine novčane naknade (umjesto prosječne plaće u kantonu, utvrditi prosjek plaće u Federaciji BiH), ostvarivanja prava nezaposlenih lica sa prebivalištem ili boravištem u jednom kantonu, entitetu ili Distriktu Brčko kada je uplata doprinosa vršena van tih područja, pitanje rješavanja drugostepenog postupka kod ostvarivanja prava na zdravstveno i penzijsko osiguranje (člana 35. Zakona), kao i pitanje zdravstvene zaštite nezaposlenih lica prijavljenih kod službe za zapošljavanje.

Neka od navedenih pitanja za koje Zakon nije propisao rješenja prevaziđena su davanjem instrukcija, uputstava i mišljenja kantonalnim službama za zapošljavanje, vodeći pri tome računa da nezaposlena lica svoja prava ostvare na što efikasniji način i da se ponuđena rješenja primjenjuju istovjetno na području Federacije BiH, odnosno svih kantonalnih službi za zapošljavanje.

Federalni zavod, kao drugostepeni organ u postupku ostvarivanja prava na novčanu naknadu u 2002. godini riješio je 176 žalbi nezaposlenih lica. Od toga broja, u 163 slučaja žalba je odbijena kao neosnovana, u 11 slučajeva prvostepena rješenja su poništena i drugostepeni organ je sam riješio stvar, a u dva slučaja prvostepena rješenja su poništena i predmeti vraćeni prvostepenom organu na ponovni postupak. Sva rješenja po žalbi donesena su u roku iz člana 244. Zakona o upravnom postupku.

Zdravstveno osiguranje

U Federaciji BiH u 2002. godini zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 166.155 odnosno 57,15% registrovanih nezaposlenih lica.

Materija zdravstvene zaštite nezaposlenih lica regulisana je u više zakonskih i podzakonskih propisa na federalnom i kantonalnom nivou, što je dovelo do neusaglašenosti tih propisa i znatnih razlika, kako u pogledu utvrđivanja osnovice i stope doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica, tako i u pogledu korisnika koji ostvaruju to pravo preko zavoda za zapošljavanje, te dužine trajanja ovog prava.

Da bi se bar djelimično ujednačile postojeće razlike u pogledu izdvajanja za doprinose za zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica, Upravni odbor Federalnog zavoda je svojom Odlukom o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zadovoljenje potreba u oblasti zapošljavanja, u smislu člana 50. Zakona, između ostalog propisao da će službama za zapošljavanje raspodijeliti sredstva samo za onaj dio neplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje gdje obezbijedena izdvajanja ne prelaze 6,00 KM po nezaposlenom licu mjesečno. U pripremi Odluke učestvovali su i predstavnici Svjetske banke.

Kako je zdravstvena zaštita nezaposlenih lica kompleksan problem, čije rješavanje zavisi od više nosilaca sistema i razvoja na području Federacije BiH, ovu problematiku je potrebno adekvatno regulisati kako bi se otklonile neusaglašenosti između pojedinih zakonskih rješenja.

Penzijsko osiguranje

Osiguranje prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja nezaposlenih lica kojim nedostaju tri godine do sticanja uslova za starosnu penziju, u smislu člana 31. Zakona, kao novouspostavljeno pravo, zahtijevalo je niz aktivnosti koje su vođene zajedno sa Federalnim zavodom penzijsko-invalidskog osiguranja i Federalnim ministarstvom finansija u cilju utvrđivanja postupka kod ostvarivanja ovog prava, te osnovice i stope doprinosa. U tom smislu sačinjena je Instrukcija o primjeni člana 31. stav 2. Zakona i dostavljena svim kantonalnim službama za zapošljavanje, kako bi se moglo postupati po zahtjevima nezaposlenih lica iz ove kategorije. Instrukcija je objavljena u "Biltenu" Federalnog zavoda.

Kod ostvarivanja ovog prava u drugostepenom postupku Federalni zavod je odlučivao po žalbama zbog "ćutanja administracije" u tri predmeta, a što je bila posljedica pomenutih neriješenih pitanja.

IV

ORGANIZOVANJE U OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji je donio Visoki predstavnik za BiH ("Službene novine F BiH", broj 55/00), a u istom tekstu usvojila oba doma Parlamenta F BiH ("Službene novine F BiH", broj 41/01) članom 1. osnovan je Federalni zavod za zapošljavanje, a članovima 1. i 8. osnivaju se službe za zapošljavanje kantona, u cilju lakšeg rješavanja pitanja iz oblasti zaposlenosti i nezaposlenosti.

Na osnovu tog zakona Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o početku rada Federalnog zavoda za zapošljavanje ("Službene novine F BiH", broj 21/01 od 28.5.2001. godine). Federalni zavod za zapošljavanje registrovan je kod Kantonalnog suda u Sarajevu sredinom augusta 2001. godine, od kada je i službeno otpočeo sa radom.

U cilju primjene odredaba Zakona koje se odnose na način finansiranja, odnosno ostvarivanja sredstava za utvrđene funkcije, Federalno ministarstvo finansija izdalo je Naredbu o izmjenama i dopunama Naredbe o uplatnim računima prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH, načinu uplaćivanja tih prihoda, načinu i rokovima za raspoređivanje tih prihoda

korisnicima i izvještavanju korisnika o njima za 2001. godinu ("Službene novine F BiH", broj 37/01) o načinu uplaćivanja doprinosa iz i na bruto plaću za osiguranje od nezaposlenosti na području Federacije BiH: 2,5% na bruto plaću (2% na teret zaposlenika, 0,5% na teret poslodavca). Ovom naredbom uplata doprinosa od nezaposlenosti vršena je na jedinstven transakcijski račun Federalnog zavoda za zapošljavanje sve do donošenja Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH ("Službene novine F BiH", broj 60/01), poglavlje IV – doprinosi, tačka 16.2. alineja 3.

Naredbom je regulisano da se uplate vrše "na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje 30% iznosa doprinosa i 70% iznosa doprinosa službe za zapošljavanje kantona... Ukoliko na nivou kantona nije osnovana služba za zapošljavanje, do njenog osnivanja doprinosi od nezaposlenosti uplaćuju se na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje u cijelosti".

U 2001. godini osnovane su službe za zapošljavanje kao javne ustanove za sljedeće kantone: Sarajevski, Zeničko-dobojski, Tuzlanski, Unsko-sanski, a početkom 2002. godine osnovane su službe za Bosansko-podrinjski, Zapadnohercegovački, Srednjobosanski, Posavski i Kanton 10.

Samim osnivanjem ovih službi primjenjivane su odredbe Zakona i Pravilnika, što znači da su uplatioci doprinosa direktno vršili uplatu na dva naloga u omjeru 30% : 70%.

Od 10 kantona u Federaciji BiH, jedino Hercegovačko-neretvanski još nije završio proces osnivanja u skladu sa Zakonom, već je nastavio da radi kao odvojene službe, za takozvani bošnjački i hrvatski dio. Za takozvani bošnjački dio ovog kantona, Federalni zavod novčane transakcije vrši na osnovu dostavljenog zahtjeva za sredstva po funkcijama, a za takozvani hrvatski dio ovog kantona vrši povrat novčanih sredstava, za funkcije zapošljavanja, od cca 50% ostvarenih prema Zakonu.

Prema našim saznanjima, osnovni razlog neformiranja službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona proizlazi iz neusaglašenosti političkih stavova u rješavanju ovog problema. Također, značajno je istaći potrebu preduzimanja određenih aktivnosti kako Federalnog zavoda, tako i odgovarajućih organa na nivou Federacije BiH i pomenutog kantona. U cilju prevazilaženja ovog problema, Upravni odbor Federalnog zavoda je zaključio da o tome obavijesti nadležno ministarstvo Federacije BiH, Vladu Federacije BiH i Vladu Hercegovačko-neretvanskog kantona i - dok se ne organizuje služba i ne iznađe adekvatno rješenje finansiranja potreba zapošljavanja za potrebe Službe Hercegovačko-neretvanskog kantona - primjenjuje Pravilnik, poglavlje IV – doprinosi, tačka 16.2. alineja 3, tj. da se doprinosi uplaćuju u cijelosti Federalnom zavodu. Do osnivanja pomenute službe finansiranje potreba u oblasti zapošljavanja vršit će se preko Federalnog zavoda kao što je do sada rađeno.

V

RAD ORGANA UPRAVLJANJA

Upravni odbor Federalnog zavoda za zapošljavanje održao je devet sjednica, na kojima su razmatrana najvažnija pitanja iz nadležnosti Federalnog zavoda i ostvarivanja funkcija zapošljavanja. Usvojeni su Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj za 2001. godinu i donoseni Finansijski plan i Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2002. godinu. Pored ostalog, doneseni su Pravilnik o mjerama za podsticaj zapošljavanja, Metodologija i kriteriji za vrednovanje i selekciju projekata/programa koji će se sufinansirati iz sredstava za podsticanje zapošljavanja, Izmjene i dopune Statuta (koje je sugerisao Ured za zakonodavstvo Vlade FBiH) i Odluka o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje za zadovoljavanje potreba u oblasti zapošljavanja.

Na svakoj sjednici su razmatrani prijedlozi Komisije za ocjenu programa za podsticaj zapošljavanja (pravnih subjekata, fizičkih lica i malih obrtnika) i donošene odluke o dodjeli sredstava.

Također, Upravni odbor je kontinuirano razmatrao aktivnosti i probleme u vezi s realizacijom Odluke o Zakonu o imovini Zavoda za zapošljavanje Bosne i Hercegovine i procesom konstituisanja kantonalnih službi za zapošljavanje te brojna aktuelna pitanja.

Nadzorni odbor Federalnog zavoda je u protekloj godini održao dvije sjednice, na kojima je dogovoren način rada i donesen Poslovnik o radu.

Izvjestaji o radu Nadzornog odbora su u pripremi.

VI

STRUČNA SLUŽBA

Proces preuzimanja radnika Zavoda za zapošljavanje BiH i prenos dijela imovine tog zavoda nije dovršen u 2002. godini. Stručna služba Federalnog zavoda krajem decembra 2002. godine imala je ukupno 35 radnika.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih je sljedeća: VSS 12, VŠS 2, SSS 11, VKV -, KV 4, NKV -, PKV - i NSS 6.

Uslovi rada uposlenika Federalnog zavoda su relativno teški, tim prije što nisu razriješeni imovinski odnosi sa JU "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo". U cjelini posmatrano, uslovi rada kantonalnih službi za zapošljavanje, a posebno biroa u općinama, neadekvatni su za ostvarivanje osnovnih funkcija s obzirom na veliki broj nezaposlenih, među kojima je mnogo amputiraca, paraplegičara, ratnih vojnih i drugih invalida.

VII

SARADNJA FEDERALNOG ZAVODA SA ORGANIMA VLASTI, SINDIKATOM, PRIVREDNIM KOMORAMA I DRUGIM SAVEZIMA, STRUČNIM I DRUGIM INSTITUCIJAMA I MISIJAMA MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA

U 2002. godini Federalni zavod je imao veoma sadržajnu i intenzivnu saradnju sa svim institucijama i organima koji mogu uticati na stvaranje povoljnijih uslova za brže zapošljavanje, odnosno smanjivanje nezaposlenosti. Naročito su značajni kontakti i razni vidovi saradnje sa Vladom FBiH i vladama kantona, sindikatom, privrednim komorama i drugim savezima, te stručnim i drugim institucijama, kao i misijama međunarodnih organizacija. Povodi su bili različiti, ali jedan cilj: utvrđivanje i realizacija sistemskih i operativnih mjera za poboljšanje stanja u ovoj oblasti. Posebna saradnja se odvijala sa Sindikatom BiH i Privrednom komorom Federacije BiH u vezi sa izradom Programa zapošljavanja u Bosni i Hercegovini i entitetima. Ovaj program je u završnoj fazi, a radi se i u saradnji sa Sindikatom i Privrednom komorom Republike Srpske, Svjetskom bankom, Međunarodnom organizacijom rada i Evropskom unijom za reformu stručnog obrazovanja i obuke.

VIII

INFORMACIONI SISTEM TRŽIŠTA RADA

Federalni zavod nema informacioni sistem koji bi mogao odgovoriti zahtjevima savremenog tržišta rada i efikasnom ispunjavanju svih svojih funkcija. Projekat koji je urađen 1998/1999. godine u saradnji sa Svjetskom bankom rezultirao je izradom baze podataka u biroima rada, prilagođenim za rad na lokalnom nivou. To je dobra pretpostavka za izradu novog informacionog sistema. U eksploataciji postojećih baza podataka uočeni su svi nedostaci, kao i potrebe za uvođenjem novih modula, te uspostavi jedinstvenog sistema. Baze podataka urađene u prvom projektu već su u tri kantonalne službe za zapošljavanje iskorištene za izradu aplikacija u drugim alatima.

Osnovni akt od kojeg treba da polazi i informacioni sistem jeste Pravilnik za vođenje evidencija u oblasti zapošljavanja, koji još nije donesen. Predložena rješenja u Pravilniku, kao podzakonskom aktu, nisu usaglašena sa odredbama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u dijelu koji se odnosi na poslodavce. U stručnoj raspravi ostala su podijeljena mišljenja saradnika iz kantonalnih službi za zapošljavanje u vezi s regulisanjem obaveze poslodavaca, što će se prevazići u neposrednoj saradnji s resornim ministarstvom. Za informacioni sistem koji može korespondirati s tržištem rada u okruženju i evropskim zemljama, bitno je usvajanje i Zakona o standardnoj klasifikaciji zanimanja, koji je dugo u proceduri donošenja.

U prevazilaženju ovakvog stanja urađen je Prijedlog projekta informacionog sistema, koji je ponuđen i Zavodu za zapošljavanje RS sa ciljem izrade jedinstvenog informacionog sistema za potrebe Bosne i Hercegovine. Ponuđeni projekt omogućio bi: uspostavu zajedničkog informacionog sistema za prostor cijele države, izradu WEB stranice za tržište rada, obuku osoblja zavoda za preuzimanje, održavanje, podršku i razvoj novih rješenja, prezentiranje stanja po više parametara i slično.

Urađen je softver za praćenje vrlo važne aktivnosti Federalnog zavoda - podsticajne mjere za zapošljavanje, koji će omogućiti izradu kontinuiranih izvještaja, kao i planiranje.

IX INFORMATIVNA DJELATNOST

Odnosi Federalnog zavoda prema javnosti u 2002. godini bili su rezultat njegove poslovne djelatnosti, kao i načina na koji nastoji riješiti određene probleme na tržištu rada.

U protekloj godini Federalni zavod uradio je mnogo toga na usmjeravanju informacija i njihovom plasiranju javnosti posredstvom medija. Najbolji primjer za to je izdavanje statističkog "Biltena", koji redovno izlazi sredinom svakog mjeseca, u kojem se prezentiraju svi podaci o zaposlenosti i nezaposlenosti u Federaciji BiH. U sklopu svojih aktivnosti, Federalni zavod je poseban akcenat stavljao na blagovremeno i istinito informisanje javnosti, nezaposlenih lica i poslodavaca. Svakog mjeseca oglašavao se saopćenjem za javnost, u kojem su plasirani svi podaci koji se tiču njegovog cjelokupnog rada i problema koje nastoji riješiti.

Pored toga, Federalni zavod prezentira vlastiti rad i stavove putem internet stranice, koju je pokrenuo u 2002. godini, a u svrhu profesionalnog i istinitog informisanja javnosti, nezaposlenih lica i poslodavaca. Organizovao je i slanje e-mail poruka, posebno novinskim agencijama, koje su tematski određene, od informacija u vezi sa najnovijim statističkim podacima o zaposlenosti i nezaposlenosti do nekih općenitih aktivnosti koje Federalni zavod samostalno priprema i nastoji sprovesti u praksi. WEB stanica Federalnog zavoda je: www.fzzz.ba.

Na zahtjev sredstava informisanja, Federalni zavod je blagovremeno pružao sve informacije iz oblasti zapošljavanja u cilju objektivnog informisanja javnosti. Saradnju sa novinarima i redakcijama, koja je u protekloj godini bila korektna, treba nastaviti odgovarajućim aktivnostima. U oblasti ostvarivanja javnosti rada Federalnog zavoda, posebnu i specifičnu ulogu imaju svi njegovi organi i uposlenici.

Sarajevo, februara 2003. godine

PROGRAM RADA FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZA 2003. GODINU

U V O D

Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2003. godinu realizovat će se u okvirima ukupne aktivnosti na ostvarivanju funkcija utvrđenih Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, baziranih na stepenu razvoja privrede, a radi očuvanja dostignutog nivoa zaposlenosti i stvaranja uslova za povećanje broja zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Stalno prisutni problem zapošljavanja obavezuje sve učesnike u zapošljavanju da provedu program, prate ovu problematiku i traže optimalna rješenja. Federalni zavod za zapošljavanje će, kao aktivni učesnik u rješavanju ovog problema, dati doprinos smanjenju broja nezaposlenih u mjeri vlastitih mogućnosti i zakonskih okvira.

Međutim, stanje u Federaciji BiH karakteriše visoka stopa nezaposlenosti, a tačan procenat je teško utvrditi. Svakako, ta veličina je varijabilna iz mjeseca u mjesec i u dobroj mjeri nepouzdana jer je veliki broj lica na evidenciji nezaposlenih a istovremeno rade na "crno" u privatnim firmama i u međunarodnim organizacijama koje djeluju u Bosni i Hercegovini.

Statistički podaci pokazuju da je broj zaposlenih smanjen i pored svih aktivnosti koje su imale za cilj povećano zapošljavanje. Jasno, mogao bi se izvesti zaključak lošeg rada, ali samo onda kada se ne bi imali u vidu planovi i predviđanja gubitaka radnih mjesta u većem obimu, privatizacijom državnih firmi. Naše aktivnosti će doprinijeti da procenat zaposlenih ne bude još manji.

Aktuelnost problema nezaposlenosti zahtijeva daleko veće angažovanje društva u cjelini i svih institucija koje na bilo koji način imaju kontakt sa ovim problemom koji razara zdravo tkivo države u cjelini, zbog kojeg mladi ljudi ne vide mogućnost zapošljavanja ako se nastavi ovakav trend. Federalni zavod za zapošljavanje, čija je to i osnovna djelatnost, u narednom periodu će preduzeti određene aktivnosti kako bi se stvorili uslovi za zapošljavanje nezaposlenih, a posebno mladih. Iz tih razloga zapošljavanje mora biti prioritet u realizaciji svih zadataka društva u cjelini na način da se stvore uslovi za prevazilaženje prisutnih problema u svim segmentima društva (ekonomski, socijalni i drugi).

Problemu nezaposlenosti ne treba prilaziti na način da se favorizuje socijalni aspekt, koji je svakako bitan, a zanemari ekonomska funkcija. Ekonomskoj funkciji treba dati veći značaj jer od nje zavisi da li ćemo zadatak koji nam je povjeren uspješno obaviti.

Federalni zavod za zapošljavanje će dati konkretan doprinos konceptu politike i stvaranja preduslova za zapošljavanje i razvoj, u kome će se razgraničiti socijalna od razvojne funkcije i omogućiti aktivan i bitno drugačiji odnos prema nezaposlenim i novonezaposlenim, kroz njihovo zapošljavanje ili adekvatnu materijalnu i socijalnu sigurnost. Tome bi trebalo da doprinesu i istraživački projekti, odnosno programi zapošljavanja, čiji bi rezultati poslužili kao osnova uspostavi drugačijeg pristupa rješavanju problema nezaposlenosti, u kome će postojati programirana i dobro osmišljena društvena aktivnost, gdje svaki subjekt politike zapošljavanja ima svoju ulogu i nosi svoj dio odgovornosti.

Pored ovakvog opredjeljenja stoji činjenica da bez novog ciklusa razvoja i investiranja, na bazi akumulacije i stranih ulaganja, javnih radova, ali i značajnije rekapitalizacije socijalnih davanja, ne može biti ozbiljnih pomaka u rješavanju problema nezaposlenosti. Iz ovakvog razvojnog pristupa, treba da proistekne i aktivna politika zapošljavanja.

AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Zapošljavanje je jedan od najosjetljivijih, najsloženijih i najvažnijih problema u okviru osnovnih ljudskih prava u svijetu. Pravo na rad u svim zemljama i na svim kontinentima, shodno načelima Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka i građanina, pravo je na život u najširem smislu. Naime, pravo na rad i zapošljavanje, koje se realizuje kroz razne oblike radnog angažovanja, nije samo egzistencijalno pravo čovjeka i njegove porodice već i obaveza države da, kroz mjere tekuće ekonomske politike, tako i dugoročno, obezbijedi uslove za ostvarivanje tog prava. Kritične tačke stope nezaposlenosti uvijek su izazivale najtragičnije posljedice u političkom, ekonomskom i svakom drugom smislu.

Aktivnost Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2003. godini odvijat će se u skladu sa nadležnostima utvrđenim u Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada Federalnog zavoda za ovu godinu i donesenim aktima (Statut i Pravilnik o mjerama za podsticaj zapošljavanja). U skladu s tim, kao i mjerama tekuće ekonomske politike, Federalni zavod će dati puni doprinos na utvrđivanju i provođenju ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih. U okviru toga, u 2003. godini značajna aktivnost Federalnog zavoda bit će usmjerena na provođenju aktivne politike zapošljavanja koja ima značajnu ulogu u procesu rješavanja problema nezaposlenosti, odnosno stvaranju uslova za povećanje zaposlenosti.

Provođenje ove politike odvijat će se kroz pružanje stručne finansijske podrške poslodavcima i nezaposlenim osobama radi stvaranja uslova za veće zapošljavanje. U okviru aktivne politike zapošljavanja, pored profesionalne orijentacije, stručne pripreme, dokvalifikacije i prekvalifikacije, važno mjesto imat će i druge aktivnosti u podsticaju zapošljavanja, kao što su istraživanja uslova i mogućnosti konkretnog zapošljavanja, stvaranje uslova za profesionalnu i teritorijalnu pokretljivost, istraživanje stanja, pojava i kretanja na tržištu rada radi osiguranja praćenja i proučavanja ekonomskih, socijalnih, demografskih i drugih faktora na osnovu kojih se priprema stručna podloga za utvrđivanje politike zapošljavanja.

Federalni zavod za zapošljavanje će nastojati dati svoj puni doprinos da se omogući brže i kvalitetnije zapošljavanje kroz:

- donošenje programa za podsticaj zapošljavanja mladih osoba sa visokom stručnom spremom;
- stručnu pripremu, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju nezaposlenih i novonezaposlenih lica;
- podsticanje migracionih kretanja u međumjesnim relacijama, da se zadrži nivo postojeće zaposlenosti i stvore pretpostavke za zaustavljanje porasta nezaposlenosti, ostvare najvažniji ciljevi, kao pretpostavka za ublažavanje tenzija drastično ispoljene nezaposlenosti;
- iznalaženje mogućnosti podsticaja za zapošljavanje povratnika u Republiku Srpsku radi pomoći toj populaciji u održivom povratku.

Poseban akcenat će se usmjeriti na stvaranje uslova za zapošljavanje mladih stručnih kadrova kroz finansiranje radnog mjesta kod poslodavca, čime bi se podstaklo zapošljavanje na novi kvalitetniji način. Licu koje tek stupa na posao pružila bi se šansa da se dokaže svojim radom i talentom. Kroz ovaj vid aktivnosti, zavisno od posebnog programa uslovljenog prvenstveno finansijskim mogućnostima, moglo bi se zaposliti od 700 do 1.000 lica sa visokom stručnom spremom, čime bi se, djelimično, zaustavio proces odlaska mladih stručnih kadrova u inostranstvo. Dosadašnji način finansiranja još uvijek ne može dati očekivane rezultate, mada dugoročnije posmatrano oni neće biti zanemarljivi.

Svakako, za ovaj vid finansiranja bit će potrebno izraditi dopunu postojećeg Pravilnika o mjerama za podsticaj zapošljavanja, koji bi činio osnov za ovakvu aktivnost.

Za ovakav način zapošljavanja nezaposlenih radnika, posebno visokostručnih, bit će neophodna saradnja sa kantonalnim službama za zapošljavanje, kao i podrška i pomoć Vlade Federacije BiH. Naime, finansiranje kvalitetnih projekata koji imaju za cilj otvaranje novih radnih mjesta u zapošljavanju i samozapošljavanju preuzet će kantonalne službe za zapošljavanje, koje imaju izvorne prihode za takvu namjenu. Federalni zavod za zapošljavanje dat će svoj doprinos i pomoć kroz koordinaciju rada službi, koristeći vlastita iskustva.

MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH

Funkcija materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih, Zakonom je prenesena na kantonalne službe, a Federalni zavod će koordinirati taj rad kako kroz drugostepeno rješavanje po žalbama nezaposlenih lica u postupku ostvarivanja prava, tako i davanjem instrukcija u cilju ujednačenog postupanja i pružanja stručne pomoći, kao i pomoći onim kantonalnim službama koje finansijski nisu u mogućnosti na vrijeme izmiriti obaveze koje proističu iz Zakona.

Kod ostvarivanja prava iz materijalne i socijalne sigurnosti (novčana naknada, doprinosi za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje) u protekloj godini uočeni su određeni problemi koji su onemogućili jedan broj nezaposlenih lica da ostvare ta prava, zbog nedosljedne primjene člana 143 Zakona o radu i odredaba Zakona o doprinosima.

Zbog toga će osnovne obaveze u 2003. godini biti u iznalaženju odgovarajućih rješenja, kao i iniciranju izmjena i dopuna Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, u smislu fleksibilnijeg regulisanja nekih uslova kod ostvarivanja prava na novčanu naknadu, visine novčane naknade (umjesto prosječne plate u kantonu utvrditi prosječnu platu u Federaciji BiH), kao i pitanje zdravstvene zaštite nezaposlenih lica prijavljenih kod službe za zapošljavanje.

Potrebno je, također, inicirati donošenje konkretnih socijalnih programa u Federaciji BiH i kantonima kojima će se obezbijediti minimum socijalne sigurnosti za najsiromašnija domaćinstva, odnosno lica koja su u stanju socijalne potrebe. To bi dovelo do smanjenja pritiska na službe za zapošljavanje radi ostvarivanja subvencija i prava na zdravstvenu zaštitu, a samim tim dobila bi se realnija slika o broju lica koja traže zaposlenje.

Naime, zdravstvena zaštita nezaposlenih lica i njeno rješavanje zavise od više nosilaca sistema i razvoja na području Federacije BiH, te je ovu problematiku potrebno adekvatno regulisati kako bi se otklonile neusaglašenosti između pojedinih zakonskih rješenja.

Pretpostavka za uspješno rješavanje naznačenih problema bit će u jasnom definisanju i obezbjeđenju stabilnih izvora sredstava za njihovu realizaciju.

INFORMACIONI SISTEM I INFORMISANJE

Informacioni sistem je djelimično stavljen u funkciju završetkom rada na projektu 1988/1999. godine unosom podataka sa mogućnošću ažuriranja i izrade izvještaja na lokalnom nivou. S obzirom na to da nije završena posljednja faza projekta – uspostava mreže, na više lokacija se odstupilo od glavnog projekta. Uglavnom je iskorištena baza podataka i urađen novi aplikativni softver prema potrebama korisnika (kantonalnih službi za zapošljavanje), koji se međusobno razlikuje. Potrebno je pristupiti izradi nove strukture informacionog sistema i nove aplikacije koja bi omogućila da djeluje jedinstven sistem na području F BiH. Pri tome će se iskoristiti sva pozitivna iskustva iz već urađenih projekata. Potrebna je dodatna obuka zaposlenih i zamjena već zastarjele opreme u službama, kao i nabavka komunikacijske opreme, čime bi se stvorile pretpostavke za kvalitetniji pristup svim poslovima koji proističu iz funkcija predviđenih Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. Na taj način će se omogućiti raspolaganje kvalitetnim i ažurnim podacima, informacijama i procjenama. Pojednostavit će se način rada, a tehnologija posla bit će osavremenjena i prilagođena zahtjevima

efikasnije posredničke funkcije službi za zapošljavanje. Bitnu ulogu u ovome imat će “Bilten” Federalnog zavoda za zapošljavanje, u kojem se objavljuje, pored propisa, odluka i drugih dokumenata, i mjesečni statistički pregled sa najvažnijim obilježjima tržišta rada u Federaciji BiH. Federalni zavod će se uključiti u projekte koji promoviraju brže posredovanje u zapošljavanju, a za koje su iskazale interes međunarodne organizacije.

Informisanje podrazumijeva sistem organizovanog pružanja objektivnih informacija, bitnih za profesionalni razvoj, o svijetu rada i obrazovanja, potrebama tržišta rada za određenim profilom kadra i mogućnostima zapošljavanja. Tako se informisanje o ponudi slobodnih radnih mjesta i programa pripreme za zapošljavanje najčešće ostvaruje posredstvom sredstava javnog informisanja (oglasi), kako bi se potencijalni kandidati upoznali sa oglašenim radnim mjestom (opis poslova i radnih zadataka, uslovi i zahtjevi rada), tj. o programu pripreme za zapošljavanje (uslovi i zahtjevi, sadržaj i trajanje osposobljavanja i obrazovanja). Da bi se postigao takav sistem informisanja, potrebno je obezbijediti i objediniti sve vrste ponude i tražnje za radom, vrstom radnog mjesta, profilom kadra i prezentirati javnosti.

Povezat će se sve kantonalne službe za zapošljavanje sa jednim centrom iz koga bi se na bolji, pregledniji i racionalniji način prezentovala ponuda i tražnja radne snage, jer dosadašnja podvojenost i pojavljivanje svake službe posebno ne bi bilo dovoljno produktivno, pogotovo ako želimo dinamičnije kretanje radne snage u okvirima Federacije BiH i širem okruženju. Ovakav pristup je veoma značajan za uspješnost profesionalne selekcije i klasifikacije, jer od valjane informacije o očekivanim dobitcima koje donosi ponuđeno radno mjesto zavisi stepen motivacije za njegovo prihvatanje i, u krajnjoj liniji, stepen radne uspješnosti.

U tekućoj godini Federalni zavod će raditi na boljem informisanju javnosti o rezultatima rada, problemima i aktuelnostima u oblasti zapošljavanja. Informisanje javnog mnjenja odvijat će se posredstvom štampe, radija i televizije u formi saopštenja, izvještaja i tematskih priloga, a, po potrebi, organizovat će se i konferencije za novinare. Federalni zavod ima u planu i da do kraja maja 2003. godine realizuje edukativni projekt pod nazivom “Problemi informisanosti učenika osnovnog i srednjeg obrazovanja prilikom odabira budućeg zanimanja”. Također, omogućit će i štampanje stručnih brošura i letaka, koji će biti dio edukativnog informisanja mladih ljudi o zanimanjima i radnim mjestima. Brošure će se dijeliti u osnovnim i srednjim školama, a leci pod radnim nazivom “Kako do odgovarajućeg radnog mjesta?” u biroima za zapošljavanje. Pomenuti projekat bi bio vrsta profesionalnog i stručnog vodiča za informisanje i usmjeravanje svih radno sposobnih lica.

FINANSIRANJE

Na osnovu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Zakona o doprinosima, osnovni izvor finansiranja u oblasti zapošljavanja se vrši putem Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje u vidu doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti (2% na platu radnika i 0,5% na teret poslodavca), koji se realizuje u odnosu 30% : 70%. Ovaj prihod prvenstveno je namijenjen za izvršavanje osnovnih funkcija Federalnog zavoda i kantonalnih službi, a koje se odnose na posredovanje u zapošljavanju i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba. Međutim, radi kvalitetnijeg praćenja i kontrole uplate doprinosa, Federalni zavod za zapošljavanje pokrenut će inicijativu kod Vlade FBiH i Ministarstva za finansije FBiH za preduzimanje mjera radi efikasnije kontrole uplate doprinosa. Finansijski plan za 2003. godinu za oblast zapošljavanja sastavni je dio ovog programa rada.

PRIMJENA JEDINSTVENIH METODA I POSTUPAKA I STVARANJE USLOVA ZA EFIKASNIJE DJELOVANJE SLUŽBI FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Promjene u društvenom i ekonomskom sistemu, kao izraz opredjeljenja za tržišnu privredu, višestruko su se odrazile na stanje u oblasti zapošljavanja i nezaposlenosti i bitno mijenjaju ulogu i funkciju Federalnog zavoda i službi za zapošljavanje. Kao izraz takvih zahtjeva i novog odnosa

društva prema problemu nezaposlenosti jeste nastojanje da se u tom pravcu svi segmenti društva maksimalno angažuju na prevazilaženju ovakvog stanja.

Strategija razvoja BiH dat će ogroman doprinos razvoju privrede sa određenim smjericama u kojem pravcu će se privreda razvijati koristeći vlastite resurse, a, u skladu s tim, doći će do otvaranja novih radnih mjesta. Ovakav dokument, koji se već dugo očekuje, budi nadu kod nezaposlenih kao i kod službi koje se bave ovim problemom da će se stvoriti pretpostavke za kvalitetnije rješavanje potreba nezaposlenih lica.

U skladu sa tim, nova uloga i funkcija Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje u realizaciji aktivne politike zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih, kao dvaju globalnih područja aktivnosti u ovoj oblasti, pretpostavlja odgovarajuće organizacione promjene, uvođenje novih metoda rada i nove profile kadrova. To podrazumijeva i složene zahtjeve u odnosu na aktivnosti svih organizacionih dijelova Federalnog zavoda. U izvršavanju funkcija utvrđenih Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, u stručnim službama će se primjenjivati metode i postupci na principima jedinstvene i jednoobrazne primjene, utvrđeni standardi.

Radi neposrednog praćenja izvršavanja svih funkcije koje ovaj zavod i kantonalne službe obavljaju, u 2003. godini će se primjenjivati jedinstveni metodi i postupci u stručnom radu. Federalni zavod će pratiti primjenu zakonskih propisa, stručnih metodologija, uputstava i instrukcija o radu. Poseban značaj dat će se primjeni i izvršavanju zakonskih propisa u oblasti materijalnih i socijalnih prava, zatim primjeni propisa iz oblasti finansiranja (priliv sredstava po osnovu doprinosa za zapošljavanje i praćenje i primjena propisa u realizaciji Finansijskog plana za 2003. godinu). Pored toga, značajna pažnja bit će posvećena izvršavanju obaveza poslodavaca na prijemu radnika i njihovom zapošljavanju po osnovu odobrenih sredstava radi stvaranja uslova za zapošljavanje.

Za realizaciju ove cjelokupne aktivnosti obezbijedit će se sve neophodne pretpostavke, što će uticati da se funkcije koje se neposredno izvršavaju, obave primjereno potrebama i zahtjevima tržišnog načina privređivanja i rada. Neophodno je značajnu aktivnost usmjeriti ka jačoj povezanosti, većoj saradnji, kao i koordinaciji Federalnog zavoda i kantonalnih službi, ako se želi postići cilj – zapošljavanje nezaposlenih lica.

MJERE I AKTIVNOSTI U 2003. GODINI

Da bi se stvorili uslovi za brže rješavanje problema nezaposlenosti, neophodno je da se svi nosioci sistema i razvoja identifikuju s težinom problema. Orijehtacija na tržišno privređivanje pretpostavlja uvođenje tržišta rada i njegovih institucija. Zapošljavanje mora na tim osnovama biti dio razvojne, a ne socijalne politike. Polazeći od tih naznaka, neophodno je:

1. U okviru aktivnosti na stvaranju uslova za veće zapošljavanje:

- 1.1. u razvojnoj politici prioritete dati programima koji zapošljavaju veći broj lica;
- 1.2. mjerama ekonomske politike podsticati zapošljavanje mladih stručnih kadrova;
- 1.3. preispitati mogućnosti stvaranja posebnog fonda za socijalnu sigurnost nezaposlenih, koji bi se obezbijedio donacijama, izdvajanjima iz Budžeta FBiH i budžeta kantonalnih vlada;
- 1.4. radi smanjenja rada na "crno" i podsticaja na veće zapošljavanje, nastaviti praksu davanja olakšica poslodavcima u smislu osobađanja uplate poreza i doprinosa, kako bi prijavili sve zaposlene, te ojačati inspekcijski nadzor;
- 1.5. podatke o masovnoj nezaposlenosti obrađivati brže i kvalitetnije sa detaljnijim obrazloženjima;
- 1.6. raspoloživa finansijska sredstva u skladu sa Zakonom usmjeriti za podržavanje programa koji imaju za cilj otvaranje novih radnih mjesta.

2. U okviru zakonodavno-pravne aktivnosti:

- 2.1. učestvovati u donošenju zakona o radu i zapošljavanju na nivou BiH;
- 2.2. pokrenuti inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba;
- 2.3. pokrenuti inicijativu za izmjenu Zakona o zapošljavanju stranaca, radi uspostave adekvatnog rješenja u ovoj oblasti u BiH;
- 2.4. podržati inicijativu za donošenje zakona ili odluka o obaveznom prijavljivanju firmi pod stečajem, zbog zakonske obaveze Federalnog zavoda da aktivno učestvuje u rješavanju problema radnika koji ostaju bez radnog mjesta;
- 2.5. učestvovati u izradi informacije o implementaciji konvencija ILO-a (Međunarodne organizacije rada) u BiH.

3. U okviru programske aktivnosti:

- 3.1. s obzirom na stanje u zapošljavanju, potrebno je donijeti program zapošljavanja sa precizno utvrđenim ciljevima, nosiocima i rokovima realizacije na nivou Federacije BiH;
- 3.2. informisati o transformaciji i organizovanju kantonalnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH;
- 3.3. kantonalne službe za zapošljavanje imaju obavezu da donesu mjesečne i godišnje operativne programe i mjere aktivnosti i da o njihovoj realizaciji redovno informišu Federalni zavod;
- 3.4. informisati o kontroli utroška dodijeljenih sredstava za podsticaj zapošljavanja;
- 3.5. redovno pratiti i analizirati provedbu programa zapošljavanja u Federaciji BiH i o tome informisati Vladu FBiH.

Na temelju ovog programa, a radi njegovog efikasnijeg provođenja i koordinacije rada sa kantonalnim službama za zapošljavanje, sačinit će se operativni programi rada.

Sarajevo, februara 2003. godine

STATISTIČKI PREGLED

Sa evidencije **Federalnog zavoda za zapošljavanje** u martu 2003. godine **zaposlena** su 1.782 radnika, što je za 89 radnika ili 4,76% manje u odnosu na februar 2003. godine. U martu **potražnja za radnom snagom** iznosila je 900 lica i veća je za 33 lica ili 3,81% u odnosu na prethodni mjesec.

U martu 2003. godine, službama za zapošljavanje, organizacije – poslodavci su podnijeli 851 **prijavu o prestanku radnog odnosa** po svim osnovama utvrđenim Zakonom o radu, što je za 199 lica ili 30,52% više u odnosu na prethodni mjesec.

Krajem marta 2003. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 293.204 **nezaposlenih lica**, što predstavlja povećanje za 376 lica ili 0,13% u odnosu na februar 2003. godine.

Prema podacima **Federalnog zavoda za statistiku**, dobijenih od organizacija – poslodavaca, u februaru 2003. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine bilo je **zaposleno** 386.668 radnika.

U privredi je bilo 250.185 lica ili 65,06%, a u neprivredi 136.483 ili 34,94%. Broj zaposlenih u februaru 2003. u odnosu na prosjek 2002. godine manji je za 7.464 radnika ili 1,89%, a u odnosu na januar 2003. godine veći je za 271 lice ili 0,07%.

Posmatrano **po kantonima**, najveći broj registrovanih nezaposlenih lica nalazi se u Tuzlanskom (72.951 ili 24,88%), Zeničko - dobojskom (58.676 ili 20,01%), u Kantonu Sarajevo (56.802 ili 19,37%), a najmanji u Bosansko - podrinjskom kantonu (3.778 ili 1,29%) u odnosu na ukupan broj registrovanih nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Učešće **stručnih lica** u ukupnom broju registrovanih nezaposlenih iznosi 175.455 ili 59,84%, a **nestručnih** 117.749 ili 40,16%.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u martu 2003. godine je: **VSS** 3.430 ili 1,17%, **VŠS** 3.499 ili 1,19%, **SSS** 59.946 ili 20,45%, **VKV** 2.658 ili 0,91%, **KV** 105.922 ili 36,13%, **NKV** 107.877 ili 36,79%, **PKV** 8.717 ili 2,97% i **NSS** 1.155 ili 0,39%.

Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u martu 2003. godine registrovano je 133.278 **žena**, što je za 148 ili 0,11% više u odnosu na prethodni mjesec. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje iznosi 80.012 ili 51,61%. Njihovo učešće u evidentiranoj nezaposlenosti u martu 2003. godine iznosilo je 45,46%.

Broj **lica koja prvi put traže zaposlenje** je 155.027 i manji je za 629 lica u odnosu na februar 2003. godine. U tom broju stručna lica učestvuju sa 88.534 ili 57,11%, a nestručna sa 66.493 ili 42,89%.

Tokom marta 2003. godine Federalnom zavodu za zapošljavanje prijavilo se 6.244 **novih lica koja traže zaposlenje**, što je za 147 lica ili 3,30% manje u odnosu na februar 2003. godine.

Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u posmatranom periodu, učešće **demobilisanih vojnih obveznika** iznosilo je 65.602 lica i manje je za 475 lica ili 0,72% u odnosu na prethodni mjesec.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, **novčanu naknadu** koristilo je 5.562 lica ili 1,90% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih. U ovaj broj korisnika novčane naknade uključeni su i povratnici iz inostranstva. **Zdravstvenu zaštitu** u istom periodu koristilo je 172.327 lica ili 58,77% od ukupnog broja evidentiranih nezaposlenih.

ZAPOSLENOST pod područjima – FBiH ^{/1}
EMPLOYMENT by regions - FBiH

Tabela I – Table I

februar / veljača 2003.

PODRUČJE ^{/2}	BROJ ZAPOSLENIH				
	Ø 2002	I 2003	II 2003	INDEX	
				II 2003	II 2003
				Ø 2002	I 2003
FBIH UKUPNO	394.132	386.397	386.668	98,11	100,07
A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo <i>Agriculture and forestry</i>	10.616	10.206	10.417	98,13	102,07
B - Ribarstvo – <i>Fishing</i>	196	190	191	97,45	100,53
C - Rudarstvo – <i>Mining</i>	16.443	16.275	16.368	99,54	100,57
D - Prerađivačka industrija - <i>Manufacturing</i>	95.592	90.676	89.959	94,11	99,21
E - Snadbijevanje el. energijom, gasom i vodom <i>Electricity, gas and water supply</i>	14.973	14.661	14.550	97,17	99,24
F - Građevinarstvo - <i>Construction</i>	24.764	25.458	24.721	99,83	97,11
G - Trgovina - <i>Trade</i>	50.323	50.784	50.669	100,69	99,77
H - Ugostiteljstvo <i>Catering</i>	14.306	14.305	14.352	100,32	100,33
I - Saobraćaj, skladištenje i veze <i>Transport, storage and communication</i>	28.744	27.759	28.958	100,74	104,32
J - Finansijsko posredovanje <i>Financial intermediation</i>	7.309	7.374	7.399	101,23	100,34
K - Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge - <i>Real estate, renting and business services</i>	9.280	9.336	9.494	102,31	101,69
L - Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje - <i>Public administration and defence</i>	51.989	49.125	49.463	95,14	100,69
M - Obrazovanje - <i>Education</i>	32.404	32.815	32.879	101,47	100,20
N - Zdravstvena i socijalna zaštita <i>Health and social care</i>	26.775	26.815	26.789	100,05	99,90
O - Ostale javne, društvene, soc. i lične uslužne djelatnosti - <i>Other public, social services</i>	10.418	10.618	10.459	100,39	98,50
P - Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima <i>Privat households with employed persons</i>	...	0	0		
Q - Eksteritorijalne org. i tijela <i>Exterior organization and bodies</i>	...	0	0		

ZAPOSLENOST - po kantonima ^{/1}

Tabela II – Table II

februar / veljača 2003.

KANTONI	BROJ ZAPOSLENIH				
	Ø 2002	I 2003	II 2003	INDEX	
				II 2003	II 2003
				Ø 2002	I 2003
FEDERACIJA B i H UKUPNO	394.132	386.397	386.668	98,11	100,07
UNSKO - SANSKI KANTON	31.182	31.282	31.327	100,47	100,14
POSAVSKI KANTON	5.353	5.507	5.511	102,95	100,07
TUZLANSKI KANTON	70.377	69.735	69.631	98,94	99,85
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON	68.017	67.619	67.803	99,69	100,27
BOSANSKO - PODRINJSKI KANTON	4.231	4.085	4.127	97,54	101,03
SREDNJOBOSANSKI KANTON	36.565	35.787	35.508	97,11	99,22
HERCEGOVAČKO - NERETVANSKI KANTON	43.479	42.571	42.161	96,97	99,04
ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON	13.155	13.042	13.054	99,23	100,09
KANTON SARAJEVO	86.012	83.878	84.646	98,41	100,92
KANTON 10	9.761	9.891	9.900	101,42	100,09
ZAPOSLENI U MO I MUP	26.000	23.000	23.000	88,46	100,00

1/ Tabele I i II - Podaci Federalnog zavoda za statistiku

2/ Prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti

2/ According to standard classification of activities

REGISTROVANA NEZAPOSLENOST

Kvalifikaciona struktura – FBiH

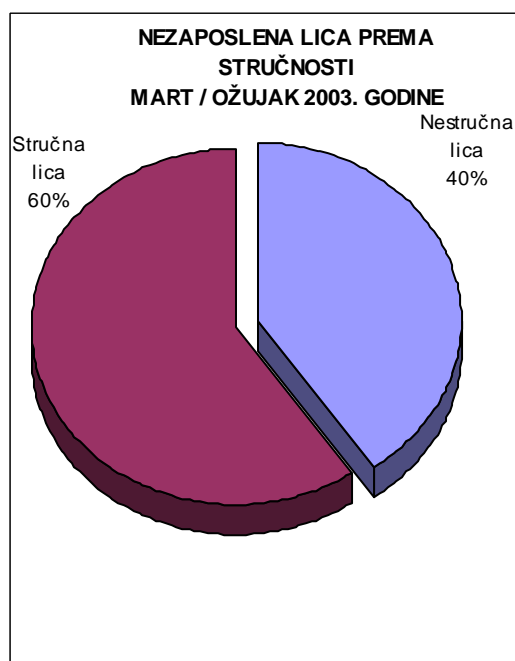
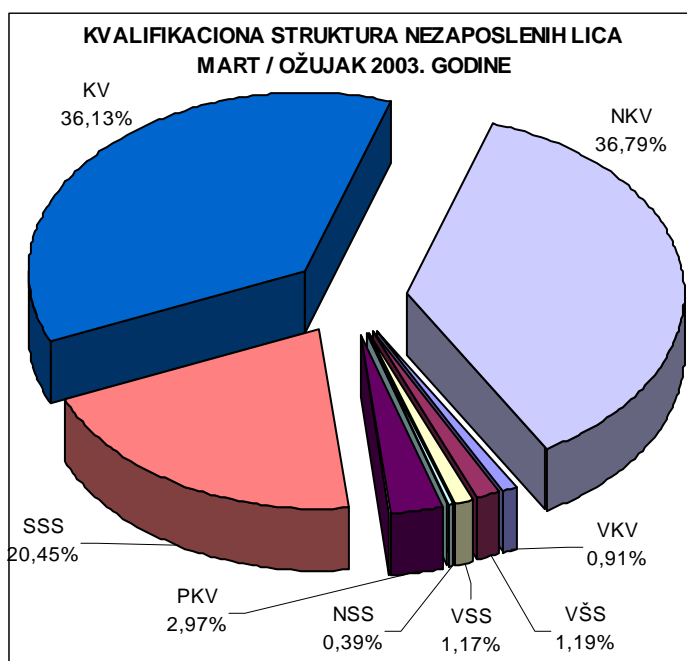
UNEMPLOYMENT

Qualification structure – FBiH

Tabela III – Table III

mart / ožujak 2003.

	Lica koja traže zaposlenje Svega Persons who are Seeking employment TOTAL	Od kolone Svega prvi put traže zap. Of TOTAL, seeking employment for the first time	Novoprijavljena lica koja traže zaposlenje u toku izvj. mjeseca Newly registered who are seeking employment in reported month	
SVEUKUPNO	293.204	155.027	6.244	TOTAL
Stručna lica ukupno	175.455	88.534	4.226	Expertly persons
KV	105.922	54.652	2.342	
VKV	2.658	186	102	
SSS	59.946	31.035	1.391	
VŠS	3.499	1.334	171	
VSS	3.430	1.327	220	
Nestručna lica ukupno	117.749	66.493	2.018	Unskillful persons
NKV	107.877	63.700	1.840	
PKV	8.717	2.472	163	
NSS	1.155	321	15	

POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU
Federacija Bosne i Hercegovine - učešće žena, indexi

Tabela IV – Table IV

mart / ožujak 2003.

	UKUPNO	TOTAL	INDEX	ŽENE	WOMEN	INDEX
	II 2003.	III 2003.	III 2003.	II 2003.	III 2003.	III 2003.
			II 2003.			II 2003.
Tražnja za radnom snagom						
Ukupna registrovana tražnja	867	900	103,81	240	185	77,08
Od ukupne registrovane tražnje na neodređeno vrijeme	595	550	92,44	167	131	78,44
Od ukupne registrovane tražnje na određeno vrijeme	272	350	128,68	73	54	73,97
Ukupna zadovoljena registrovana tražnja	1.267	1.119	88,32	425	368	86,59
Od ukupne zadovoljene registrovane tražnje na neodređeno vrijeme	871	764	87,72	279	271	97,13
Od ukupne zadovoljene registrovane tražnje na određeno vrijeme	396	355	89,65	146	97	66,44
Zaposleni sa evidencije	1.871	1.782	95,24	713	676	94,81
Prekinut radni odnos	652	851	130,52	207	228	110,14
Ukupno skinuto sa evid.	5.636	5.885	104,42	2.397	2.523	105,26
Prijavljeno na evidenciju	6.391	6.244	97,70	2.678	2.655	99,14
Ukupna registrovana nezaposlenost	292.828	293.204	100,13	133.130	133.278	100,11
Od ukupne regist. nezaposlenosti prvi put traže zaposlenje	155.656	155.027	99,60	80.527	80.012	99,36
Od ukupne regist. nezaposlenosti iz radnog odnosa	137.172	138.177	100,73	52.603	53.266	101,26
Od ukupne regist. nezaposlenosti demob. vojni obveznici	66.077	65.602	99,28	2.546	2.521	99,02
Od ukupne regist. nezaposlenosti čl. pog. boraca-šehidi	6.927	6.945	100,26	4.318	4.339	100,49
Od ukupne regist. nezaposlenosti ratni vojni invalidi	6.967	6.973	100,09	107	109	101,87
Od ukupne regist. nezaposlenosti ostali invalidi	2.021	2.078	102,82	633	635	100,32

REGISTROVANA NEZAPOSLENOST
FBiH po kantonima / županijama, učešće žena, indexi
UNEMPLOYMENT

FBiH by cantons, participation of women, indexes

Tabela V – Table V

mart / ožujak 2003.

KANTONI	UKUPNO (TOTAL)		INDEX	ŽENE (WOMEN)		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
FEDERACIJA-UKUPNO	292.828	293.204	100,13	133.130	133.278	100,11
1. Unsko – sanski kanton	28.939	29.114	100,60	12.725	12.777	100,41
2. Posavski kanton	5.139	5.155	100,31	1.899	1.895	99,79
3. Tuzlanski kanton	72.839	72.951	100,15	27.990	28.007	100,06
4. Zeničko – dobojski kanton	58.160	58.676	100,89	24.330	24.575	101,01
5. Bosansko – podrinjski kanton	3.723	3.778	101,48	1.665	1.672	100,42
6. Srednjobosanski kanton	30.917	30.459	98,52	12.337	12.215	99,01
7. Hercegovačko – neretvanski kanton	22.611	22.529	99,64	10.725	10.678	99,56
8. Zapadnohercegovački kanton	7.111	7.140	100,41	3.651	3.658	100,19
9. Kanton Sarajevo	56.813	56.802	99,98	34.729	34.700	99,92
10. Kanton 10	6.576	6.600	100,36	3.079	3.101	100,71

REGISTROVANA NEZAPOSLENOST

FBiH po općinama, učešće žena, indexi

UNEMPLOYMENT

FBiH by municipalities, participation of women, indexes

Tabela VI – Table VI

mart / ožujak 2003.

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
FEDERACIJA-UKUPNO	292.828	293.204	100,13	133.130	133.278	100,11

1. UNSKO – SANSKI KANTON						
UKUPNO	28.939	29.114	100,60	12.725	12.777	100,41
Bihać	7.676	7.702	100,34	3.997	3.993	99,90
Bosanska Krupa	2.723	2.727	100,15	1.029	1.036	100,68
Bosanski Petrovac	749	746	99,60	417	409	98,08
Bužim	1.766	1.780	100,79	479	479	100,00
Cazin	6.982	7.040	100,83	2.879	2.899	100,69
Ključ	1.641	1.693	103,17	744	764	102,69
Sanski Most	4.354	4.361	100,16	1.831	1.842	100,60
Velika Kladuša	3.048	3.065	100,56	1.349	1.355	100,44

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
2. POSAVSKI KANTON						
UKUPNO	5.139	5.155	100,31	1.899	1.895	99,79
Domaljevac – Šamac	496	494	99,60	166	165	99,40
Odžak	2.209	2.201	99,64	955	950	99,48
Orašje	2.434	2.460	101,07	778	780	100,26

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
3. TUZLANSKI KANTON						
UKUPNO	72.839	72.951	100,15	27.990	28.007	100,06
Banovići	4.280	4.247	99,23	1.825	1.799	98,58
Čelić	1.351	1.353	100,15	385	383	99,48
Doboj – Istok	2.780	2.769	99,60	954	958	100,42
Gračanica	8.593	8.563	99,65	2.996	2.979	99,43
Gradačac	6.140	6.116	99,61	1.790	1.778	99,33
Kalesija	6.545	6.538	99,89	2.213	2.218	100,23
Kladanj	2.284	2.291	100,31	748	756	101,07
Lukavac	8.402	8.459	100,68	3.952	3.970	100,46
Sapna	1.759	1.762	100,17	237	233	98,31
Srebrenik	4.886	4.867	99,61	1.751	1.746	99,71
Teočak	1.416	1.419	100,21	318	317	99,69
Tuzla	14.608	14.672	100,44	7.046	7.065	100,27
Živinice	9.795	9.895	101,02	3.775	3.805	100,79

nastavak

mart / ožujak 2003.

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
4. ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON						
UKUPNO	58.160	58.676	100,89	24.330	24.575	101,01
Breza	1.312	1.327	101,14	732	743	101,50
Doboj -Jug	1.211	1.192	98,43	423	411	97,16
Kakanj	4.518	4.522	100,09	1.652	1.666	100,85
Maglaj	5.260	5.324	101,22	2.644	2.688	101,66
Olovo	1.516	1.526	100,66	657	657	100,00
Tešanj	8.656	8.712	100,65	2.947	2.949	100,07
Usora	1.170	1.180	100,85	522	525	100,57
Vareš	1.185	1.187	100,17	620	622	100,32
Visoko	5.910	5.976	101,12	2.402	2.444	101,75
Zavidovići	6.520	6.582	100,95	2.422	2.442	100,83
Zenica	16.435	16.659	101,36	7.816	7.921	101,34
Žepče	4.467	4.489	100,49	1.493	1.507	100,94

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
5. BOSANSKO – PODRINJSKI KANTON						
UKUPNO	3.723	3.778	101,48	1.665	1.672	100,42
Foča	465	463	99,57	192	192	100,00
Goražde	3.156	3.210	101,71	1.432	1.439	100,49
Pale	102	105	102,94	41	41	100,00

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
6. SREDNJOBOSANSKI KANTON						
UKUPNO	30.917	30.459	98,52	12.337	12.215	99,01
Bugojno	3.537	3.633	102,71	1.486	1.525	102,62
Busovača	2.925	2.941	100,55	1.245	1.251	100,48
Dobretići	156	160	102,56	54	57	105,56
Donji Vakuf	1.680	1.701	101,25	613	626	102,12
Fojnica	1.547	1.563	101,03	678	690	101,77
Gornji Vakuf	2.755	2.748	99,75	904	907	100,33
Jajce	2.560	2.522	98,52	1.050	1.039	98,95
Kiseljak	2.240	2.252	100,54	952	958	100,63
Kreševo	566	573	101,24	280	285	101,79
Novi Travnik	2.609	2.630	100,80	1.118	1.134	101,43
Travnik	7.210	6.649	92,22	2.574	2.361	91,72
Vitez	3.132	3.087	98,56	1.383	1.382	99,93

nastavak

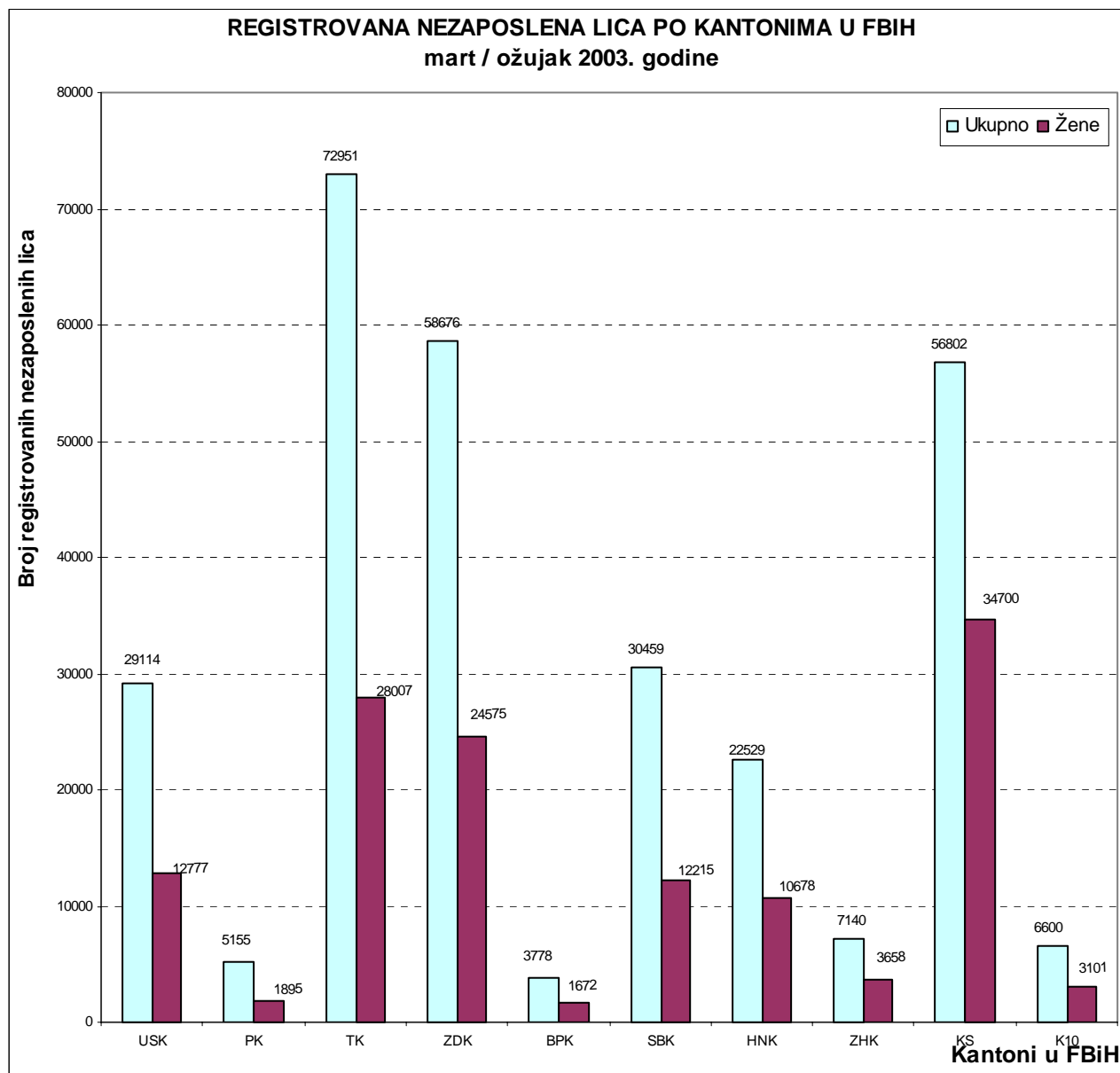
mart / ožujak 2003.

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
7. HERCEGOVAČKO – NERETVANSKI KANTON						
UKUPNO	22.611	22.529	99,64	10.725	10.678	99,56
Čapljina	1.575	1.588	100,83	833	837	100,48
Čitluk	1.057	1.060	100,28	556	556	100,00
Jablanica	1.205	1.194	99,09	495	496	100,20
Konjic	2.943	2.892	98,27	1.278	1.270	99,37
Mostar	13.111	13.025	99,34	6.437	6.373	99,01
Neum	256	258	100,78	114	116	101,75
Prozor / Rama	1.590	1.606	101,01	634	640	100,95
Stolac	874	906	103,66	378	390	103,17

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
8. ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON						
UKUPNO	7.111	7.140	100,41	3.651	3.658	100,19
Grude	1.819	1.823	100,22	798	795	99,62
Ljubuški	1.281	1.270	99,14	640	638	99,69
Posušje	1.077	1.074	99,72	651	651	100,00
Široki Brijeg	2.934	2.973	101,33	1.562	1.574	100,77

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.
9. KANTON SARAJEVO						
UKUPNO	56.813	56.802	99,98	34.729	34.700	99,92
Hadžići	4.157	4.133	99,42	2.703	2.692	99,59
Iliđža	9.058	9.043	99,83	5.416	5.397	99,65
Ilijaš	3.781	3.829	101,27	2.124	2.150	101,22
Vogošća	4.418	4.404	99,68	2.773	2.754	99,31
Trnovo	300	305	101,67	141	144	102,13
Grad Sarajevo	35.099	35.088	99,97	21.572	21.563	99,96
Centar	6.413	6.391	99,66	3.960	3.965	100,13
Novi Grad	15.243	15.268	100,16	9.476	9.463	99,86
Novo Sarajevo	8.127	8.073	99,34	4.969	4.942	99,46
Stari Grad	5.316	5.356	100,75	3.167	3.193	100,82

KANTONI PO OPĆINAMA	UKUPNO		INDEX	ŽENE		INDEX	
	II	III	III 2003.	II	III	III 2003.	
	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	2003. GOD	2003. GOD	II 2003.	
10. KANTON 10	UKUPNO	6.576	6.600	100,36	3.079	3.101	100,71
Drvar	398	411	103,27	220	227	103,18	
Glamoč	342	358	104,68	151	155	102,65	
Grahovo	125	134	107,20	49	55	112,24	
Kupres	305	310	101,64	183	186	101,64	
Livno	2.916	2.893	99,21	1.336	1.338	100,15	
Tomislavgrad	2.490	2.494	100,16	1.140	1.140	100,00	

PREGLED BROJA REGISTROVANIH NEZAPOSLENIH LICA

PO KVALIFIKACIONOJ STRUKTURI U FBIH

Tabela VII – Table VII

mart / ožujak 2003.

KANTONI PO OPĆINAMA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
	SVEGA	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
FEDERACIJA - UKUPNO	293.204	3.430	3.499	59.946	1.155	2.658	105.922	8.717	107.877
ŽENE - UKUPNO	133.278	1.886	2.156	36.920	993	272	37.242	2.680	51.129

1. UNSKO – SANSKI KANTON

UKUPNO	29.114	93	410	4.606	108	226	8.552	1.543	13.576
Bihać	7.702	47	180	1.483	42	101	2.200	626	3.023
Bosanska Krupa	2.727	6	48	497	15	13	799	168	1.181
Bosanski Petrovac	746	5	11	146	0	6	231	28	319
Bužim	1.780	3	15	252	0	2	394	120	994
Cazin	7.040	16	105	830	31	6	2.092	276	3.684
Ključ	1.693	5	11	255	0	11	630	46	735
Sanski Most	4.361	9	27	632	5	87	1.515	142	1.944
Velika Kladuša	3.065	2	13	511	15	0	691	137	1.696
Žene	12.777	43	231	2.838	106	23	2.908	423	6.205
Bihać	3.993	26	103	963	41	15	838	239	1.768
Bosanska Krupa	1.036	2	29	285	15	1	215	32	457
Bosanski Petrovac	409	2	6	98	0	0	98	18	187
Bužim	479	0	7	109	0	0	92	18	253
Cazin	2.899	9	56	495	30	1	667	41	1.600
Ključ	764	3	7	169	0	2	252	6	325
Sanski Most	1.842	1	14	407	5	4	508	34	869
Velika Kladuša	1.355	0	9	312	15	0	238	35	746

2. POSAVSKI KANTON

UKUPNO	5.155	43	52	979	183	61	1.785	540	1.512
Domaljevac	494	9	7	60	0	0	150	30	238
Odžak	2.201	14	25	479	183	61	777	476	186
Orašje	2.460	20	20	440	0	0	858	34	1.088
Žene	1.895	18	19	577	82	1	579	274	345
Domaljevac	165	3	1	43	0	0	52	12	54
Odžak	950	4	11	282	82	1	247	245	78
Orašje	780	11	7	252	0	0	280	17	213

3. TUZLANSKI KANTON

UKUPNO	72.951	573	355	16.021	20	586	28.310	2.486	24.600
Banovići	4.247	34	5	930	0	45	1.934	73	1.226
Čelić	1.353	2	6	162	0	3	395	68	717
Doboj - Istok	2.769	3	8	436	0	36	1.349	68	869
Gračanica	8.563	39	47	1.215	3	59	3.530	560	3.110
Gradačac	6.116	24	32	985	4	42	2.027	436	2.566
Kalesija	6.538	17	13	1.284	4	16	2.366	132	2.706
Kladanj	2.291	17	10	390	0	3	834	49	988
Lukavac	8.459	78	29	2.792	0	92	3.130	145	2.193
Sapna	1.762	1	1	126	0	2	380	14	1.238
Srebrenik	4.867	11	7	953	0	9	2.051	260	1.576
Teočak	1.419	1	3	189	0	4	455	94	673
Tuzla	14.672	286	166	4.323	0	234	5.737	330	3.596
Živinice	9.895	60	28	2.236	9	41	4.122	257	3.142

KANTONI PO OPĆINAMA	SVEGA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	
3. TUZLANSKI KANTON										
Žene	28.007	256	193	9.338	20	74	9.484	625	8.017	
Banovići	1.799	9	2	562	0	1	625	41	559	
Čelić	383	0	0	88	0	0	99	22	174	
Doboj - Istok	958	2	5	253	0	2	357	13	326	
Gračanica	2.979	16	20	613	3	3	1.154	52	1.118	
Gradačac	1.778	10	19	556	4	4	631	80	474	
Kalesija	2.218	7	4	730	4	1	661	17	794	
Kladanj	756	6	5	190	0	0	243	2	310	
Lukavac	3.970	34	18	1.667	0	3	1.228	59	961	
Sapna	233	0	0	32	0	0	35	4	162	
Srebrenik	1.746	4	6	508	0	1	842	39	346	
Teočak	317	1	1	86	0	0	81	29	119	
Tuzla	7.065	150	99	2.726	0	58	2.315	190	1.527	
Živinice	3.805	17	14	1.327	9	1	1.213	77	1.147	

4. ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON										
UKUPNO	58.676	260	419	9.451	253	569	22.897	2.194	22.633	
Breza	1.327	12	14	355	16	22	491	5	412	
Doboj – Jug	1.192	1	1	162	6	19	434	27	542	
Kakanj	4.522	21	36	734	6	33	1.875	141	1.676	
Maglaj	5.324	8	22	519	0	45	1.703	170	2.857	
Olovo	1.526	5	9	276	0	6	529	14	687	
Tešanj	8.712	8	17	829	35	73	3.326	244	4.180	
Usora	1.180	1	3	153	0	10	546	23	444	
Vareš	1.187	8	9	256	9	14	430	26	435	
Visoko	5.976	35	30	981	7	18	2.479	95	2.331	
Zavidovići	6.582	19	27	1.169	26	23	2.675	239	2.404	
Zenica	16.659	133	227	3.378	148	252	6.419	880	5.222	
Žepče	4.489	9	24	639	0	54	1.990	330	1.443	
Žene	24.575	130	267	5.519	234	40	7.395	527	10.463	
Breza	743	5	7	235	16	1	217	3	259	
Doboj - Jug	411	0	1	91	4	1	124	4	186	
Kakanj	1.666	11	30	384	6	1	486	22	726	
Maglaj	2.688	5	10	313	0	2	626	44	1.688	
Olovo	657	3	5	130	0	0	155	1	363	
Tešanj	2.949	4	6	438	24	2	830	88	1.557	
Usora	525	1	1	92	0	1	205	14	211	
Vareš	622	3	1	145	9	0	166	9	289	
Visoko	2.444	15	17	571	3	0	926	61	851	
Zavidovići	2.442	13	16	581	26	0	713	50	1.043	
Zenica	7.921	65	161	2.190	146	32	2.396	178	2.753	
Žepče	1.507	5	12	349	0	0	551	53	537	

5. BOSANSKO – PODRINJSKI KANTON										
UKUPNO	3.778	10	10	666	8	29	1.440	29	1.586	
Foča	463	0	1	66	0	5	127	3	261	
Goražde	3.210	10	9	594	8	24	1.283	24	1.258	
Pale	105	0	0	6	0	0	30	2	67	

KANTONI PO OPĆINAMA	SVEGA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA							
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
5. BOSANSKO – PODRINJSKI KANTON									
Žene	1.672	1	7	399	8	3	513	9	732
Foča	192	0	1	38	0	1	43	2	107
Goražde	1.439	1	6	359	8	2	460	7	596
Pale	41	0	0	2	0	0	10	0	29

6. SREDNJOBOSANSKI KANTON									
UKUPNO	30.459	175	256	5.655	68	281	11.608	715	11.701
Bugojno	3.633	33	59	559	0	25	1.557	27	1.373
Busovača	2.941	7	13	567	21	52	1.182	82	1.017
Dobretići	160	0	0	4	0	1	52	4	99
Donji Vakuf	1.701	6	23	304	0	0	703	20	645
Fojnica	1.563	4	14	276	0	2	574	30	663
Gornji Vakuf	2.748	22	41	374	0	7	1.126	86	1.092
Jajce	2.522	11	11	467	0	18	939	88	988
Kiseljak	2.252	16	17	449	1	12	998	57	702
Kreševo	573	2	4	145	1	1	233	2	185
Novi Travnik	2.630	11	13	624	0	52	976	81	873
Travnik	6.649	46	35	1.202	18	47	2.063	162	3.076
Vitez	3.087	17	26	684	27	64	1.205	76	988
Žene	12.215	74	154	3.360	51	9	3.574	214	4.779
Bugojno	1.525	8	36	370	0	2	557	14	538
Busovača	1.251	4	10	367	6	2	404	6	452
Dobretići	57	0	0	3	0	0	17	3	34
Donji Vakuf	626	3	20	173	0	0	213	1	216
Fojnica	690	3	9	168	0	1	171	8	330
Gornji Vakuf	907	7	26	186	0	1	332	48	307
Jajce	1.039	5	2	257	0	0	290	29	456
Kiseljak	958	10	8	285	0	0	341	18	296
Kreševo	285	0	3	96	1	0	71	0	114
Novi Travnik	1.134	6	5	382	0	1	278	42	420
Travnik	2.361	19	15	629	18	1	462	32	1.185
Vitez	1.382	9	20	444	26	1	438	13	431

7. HERCEGOVAČKO – NERETVANSKI KANTON									
UKUPNO	22.529	500	662	5.560	0	286	9.256	517	5.748
Čapljina	1.588	54	77	445	0	11	681	25	295
Čitluk	1.060	29	25	302	0	0	544	8	152
Jablanica	1.194	7	24	283	0	5	524	69	282
Konjic	2.892	28	48	484	0	10	994	35	1.293
Mostar	13.025	352	427	3.461	0	248	5.277	315	2.945
Neum	258	3	8	80	0	1	115	3	48
Prozor	1.606	13	35	294	0	3	678	50	533
Stolac	906	14	18	211	0	8	443	12	200

KANTONI PO OPĆINAMA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
	SVEGA	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	
7. HERCEGOVAČKO – NERETVANSKI KANTON										
Žene	10.678	293	465	3.518	0	14	3.204	257	2.927	
Čapljina	837	28	58	298	0	0	300	14	139	
Čitluk	556	18	15	188	0	0	259	7	69	
Jablanica	496	4	18	174	0	0	152	18	130	
Konjic	1.270	11	31	309	0	0	300	9	610	
Mostar	6.373	219	310	2.189	0	13	1.769	182	1.691	
Neum	116	1	4	47	0	1	38	2	23	
Prozor / Rama	640	5	17	187	0	0	235	19	177	
Stolac	390	7	12	126	0	0	151	6	88	

8. ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON										
UKUPNO	7.140	145	171	1.911	0	6	3.423	114	1.370	
Grude	1.823	28	44	515	0	0	811	10	415	
Ljubuški	1.270	48	33	326	0	0	701	23	139	
Posušje	1.074	14	36	300	0	2	475	18	229	
Široki Brijeg	2.973	55	58	770	0	4	1.436	63	587	
Žene	3.658	74	108	1.185	0	2	1.483	79	727	
Grude	795	10	25	256	0	0	304	8	192	
Ljubuški	638	22	23	221	0	0	306	15	51	
Posušje	651	5	24	218	0	1	248	11	144	
Široki Brijeg	1.574	37	36	490	0	1	625	45	340	

9. KANTON SARAJEVO										
UKUPNO	56.802	1.503	908	13.474	515	590	15.866	506	23.440	
Hadžići	4.133	24	22	697	6	23	947	25	2.389	
Iliđža	9.043	114	105	1.965	94	126	2.617	106	3.916	
Ilijaš	3.829	12	21	518	19	26	1.131	49	2.053	
Vogošća	4.404	46	23	805	29	35	1.227	28	2.211	
Trnovo	305	1	1	26	0	4	85	0	188	
Grad Sarajevo	35.088	1.306	736	9.463	367	376	9.859	298	12.683	
Centar	6.391	371	149	1.756	82	61	1.734	70	2.168	
Novi Grad	15.268	416	276	3.888	132	169	4.214	100	6.073	
Novo Sarajevo	8.073	348	212	2.440	96	103	2.263	76	2.535	
Stari Grad	5.356	171	99	1.379	57	43	1.648	52	1.907	
Žene	34.700	940	571	9.202	492	104	6.947	239	16.205	
Hadžići	2.692	11	18	497	5	3	411	16	1.731	
Iliđža	5.397	63	62	1.381	89	14	1.018	49	2.721	
Ilijaš	2.150	6	9	326	19	1	423	19	1.347	
Vogošća	2.754	29	11	562	29	2	499	14	1.608	
Trnovo	144	1	1	12	0	0	20	0	110	
Grad Sarajevo	21.563	830	470	6.424	350	84	4.576	141	8.688	
Centar	3.965	249	98	1.210	77	18	788	33	1.492	
Novi Grad	9.463	246	175	2.620	132	30	1.965	53	4.242	
Novo Sarajevo	4.942	225	135	1.656	92	30	1.064	34	1.706	
Stari Grad	3.193	110	62	938	49	6	759	21	1.248	

KANTONI PO OPĆINAMA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
	SVEGA	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
10. KANTON 10									
UKUPNO	6.600	128	256	1.623	0	24	2.785	73	1.711
Drvar	411	5	27	124	0	10	173	0	72
Glamoč	358	6	9	91	0	5	128	11	108
Grahovo	134	1	6	34	0	0	50	0	43
Kupres	310	4	16	101	0	1	109	7	72
Livno	2.893	56	116	702	0	8	1.255	32	724
Tomislavgrad	2.494	56	82	571	0	0	1.070	23	692
Žene	3.101	57	141	984	0	2	1.155	33	729
Drvar	227	2	12	90	0	1	64	0	58
Glamoč	155	1	4	52	0	1	44	5	48
Grahovo	55	0	5	15	0	0	11	0	24
Kupres	186	3	13	81	0	0	45	4	40
Livno	1.338	26	64	409	0	0	547	8	284
Tomislavgrad	1.140	25	43	337	0	0	444	16	275

MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH
Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja - učešće žena, indexi

(FBIH po kantonima/županijama)

MATERIAL AND SOCIAL SECURITY OF UNEMPLOYED

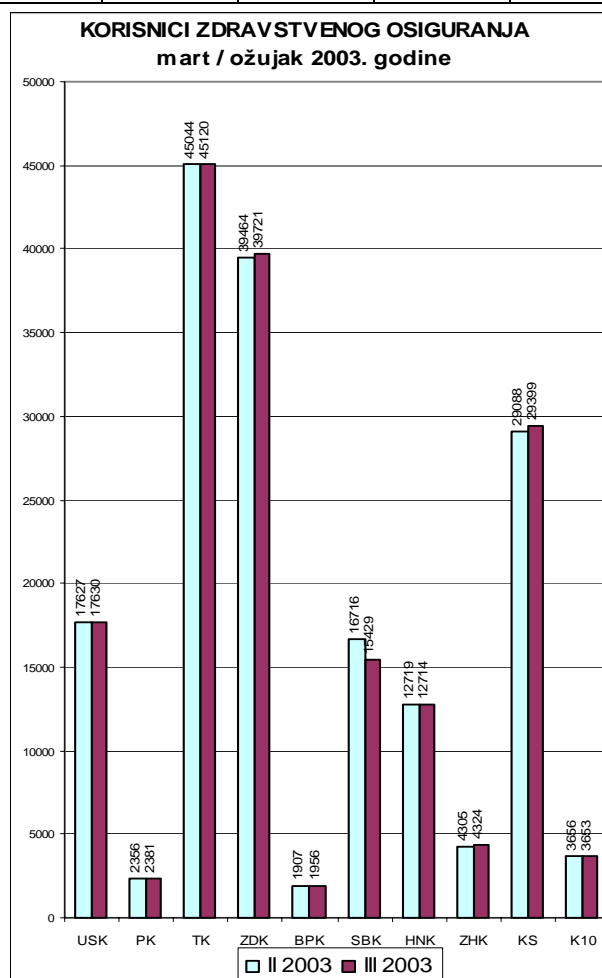
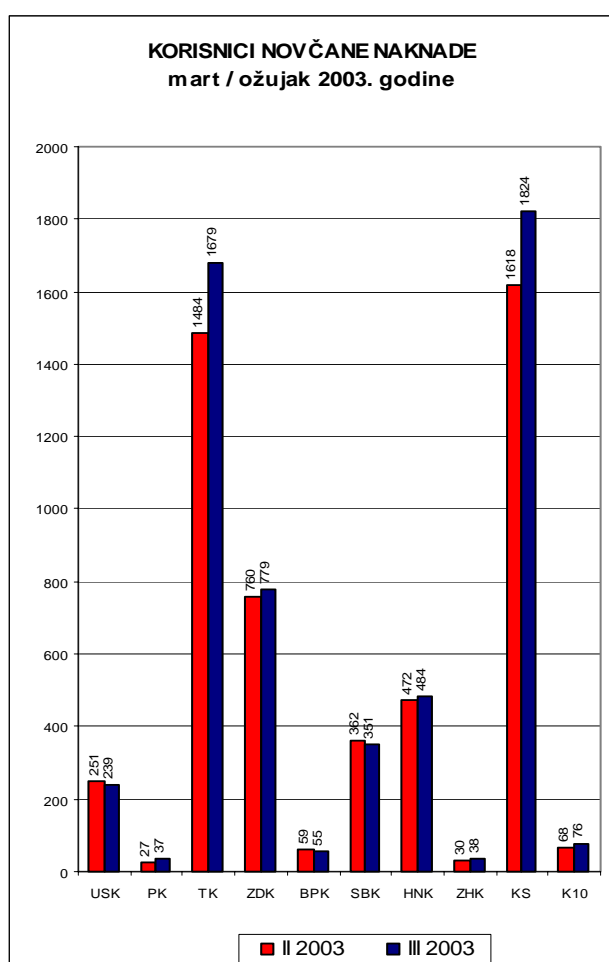
Users of unemployment benefits and health insurance - participation of women, indexes

(FBIH by cantons)

Tabela VIII – Table VIII

mart / ožujak 2003.

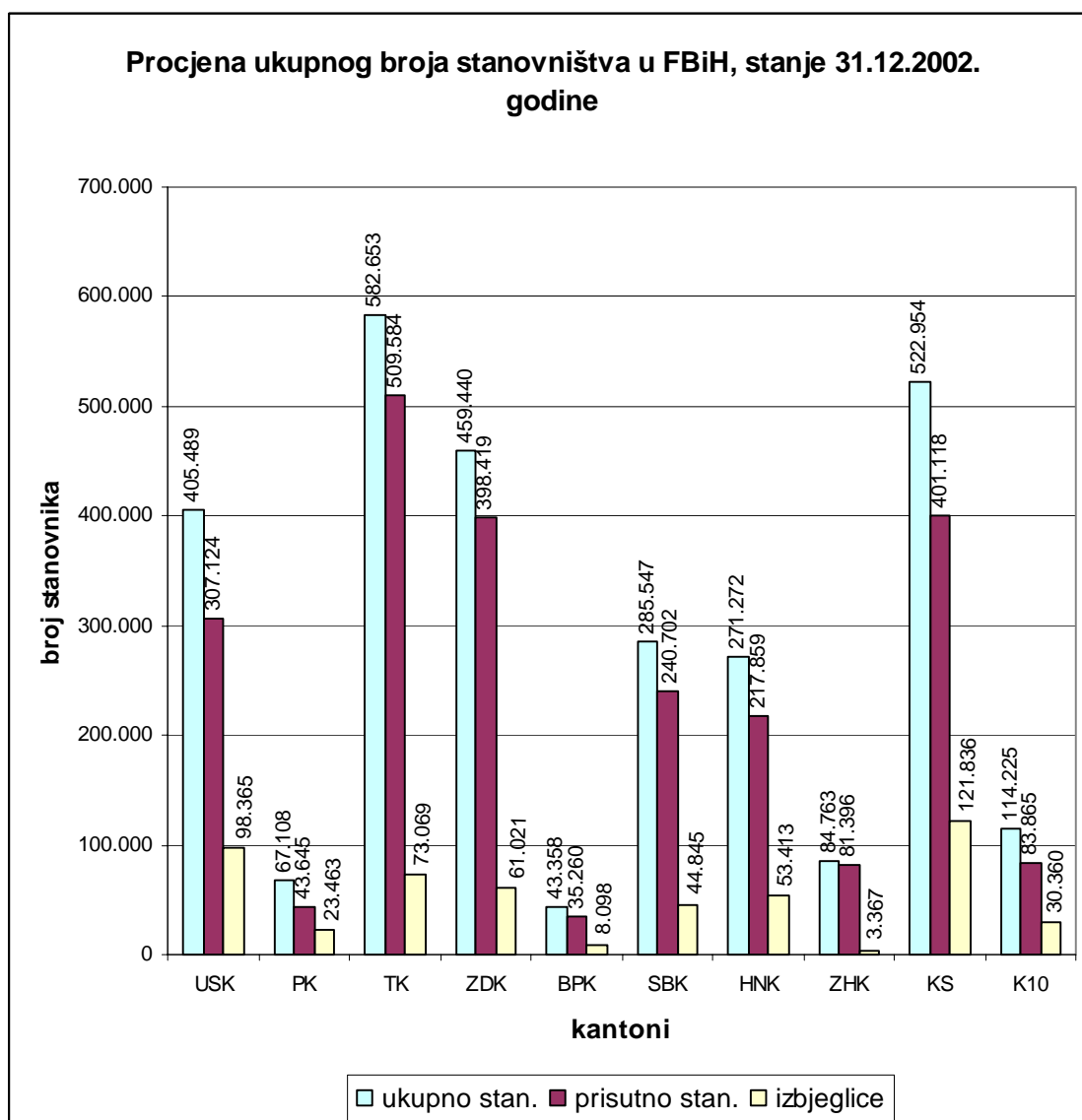
KANTONI	KORISNICI NOVČANE NAKNADE			KORISNICI ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA		
	Users of unemployment benefits			Users of health insurance		
	II 2003.GOD	III 2003.GOD	III 2003. II 2003.	II 2003.GOD	III 2003.GOD	III 2003. II 2003.
FEDERACIJA - UKUPNO	5.131	5.562	108,40	172.882	172.327	99,68
01. Unsko – sanski kanton	251	239	95,22	17.627	17.630	100,02
02. Posavski kanton	27	37	137,04	2.356	2.381	101,06
03. Tuzlanski kanton	1.484	1.679	113,14	45.044	45.120	100,17
04. Zeničko – dobojski kanton	760	779	102,50	39.464	39.721	100,65
05. Bosansko – podrinski kanton	59	55	93,22	1.907	1.956	102,57
06. Srednjobosanski kanton	362	351	96,96	16.716	15.429	92,30
07. Hercegovačko – neretvanski kanton	472	484	102,54	12.719	12.714	99,96
08. Zapadnohercegovački kanton	30	38	126,67	4.305	4.324	100,44
09. Kanton Sarajevo	1.618	1.824	112,73	29.088	29.399	101,07
10. Kanton 10	68	76	111,76	3.656	3.653	99,92

PROCJENA BROJA STANOVNIKA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, stanje 31.12.2002.³

ESTIMATION OF POPULATION OF FEDERATION BOSNIA AND HERZEGOVINA, December 31, 2002.

KANTONI CANTONS	Ukupno stanovništvo Total population	Prisutno stanovništvo Present population	Izbjeglice Refugees
FEDERACIJA B I H - UKUPNO	2.836.809	2.318.972	517.837
1. Unsko - sanski kanton	405.489	307.124	98.365
2. Posavski kanton	67.108	43.645	23.463
3. Tuzlanski kanton	582.653	509.584	73.069
4. Zeničko - dobojski kanton	459.440	398.419	61.021
5. Bosansko - podrinski kanton	43.358	35.260	8.098
6. Srednjobosanski kanton	285.547	240.702	44.845
7. Hercegovačko - neretvanski kanton	271.272	217.859	53.413
8. Zapadnohercegovački kanton	84.763	81.396	3.367
9. Kanton Sarajevo	522.954	401.118	121.836
10. Kanton 10	114.225	83.865	30.360

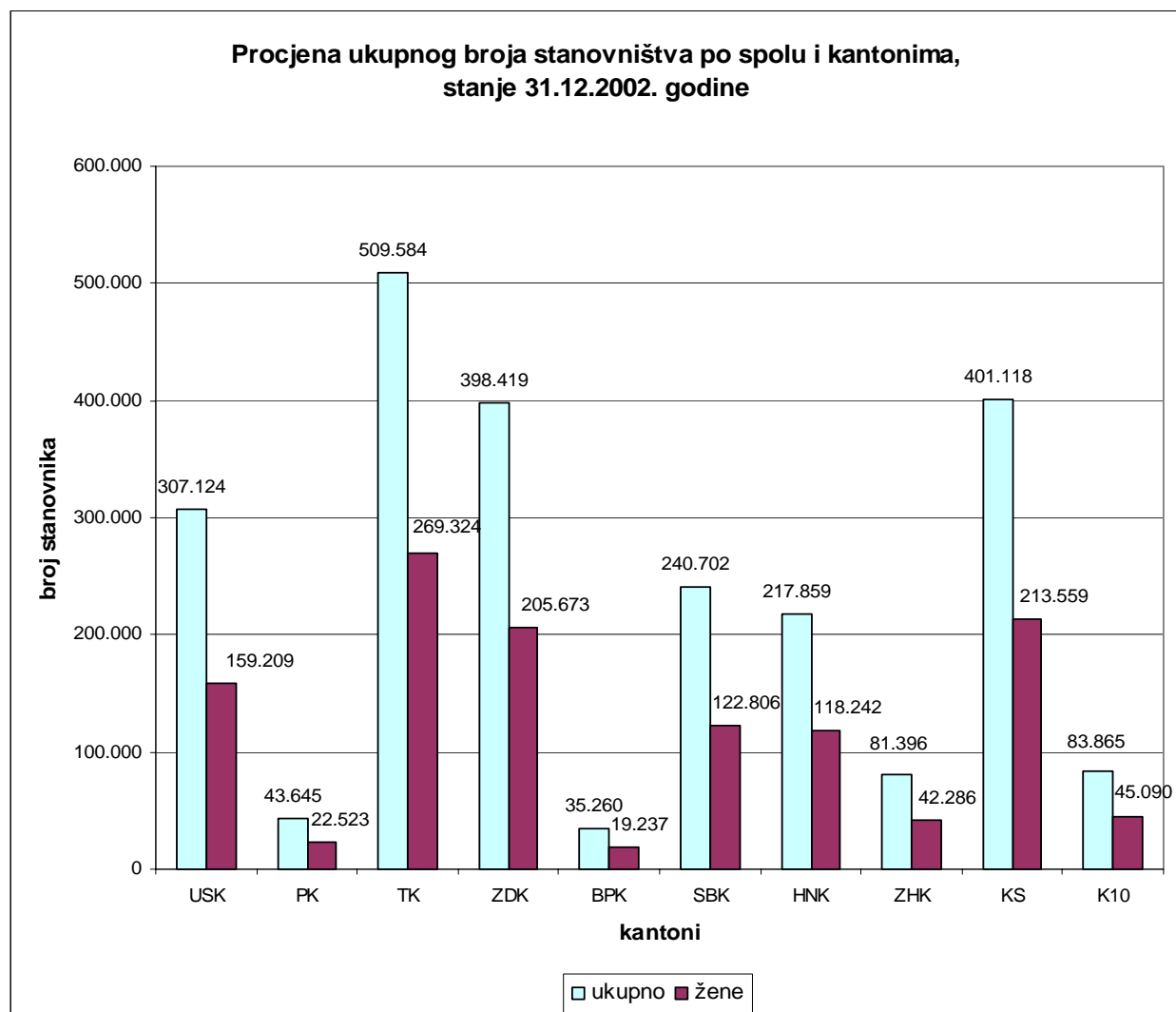

3/ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

**PROCJENA UKUPNOG BROJA PRISUTNOG STANOVNIŠTVA
PO SPOLU I KANTONIMA, stanje 31.12.2002. ¹⁴**

ESTIMATION OF TOTAL NUMBER OF PRESENT POPULATION BY SEX AND CANTONS, December 31, 2002.

KANTONI CANTONS	UKUPNO TOTAL	žene females	0 - 14		15 - 64		65 +	
			ukupno total	žene females	ukupno total	žene females	ukupno total	žene females
FEDERACIJA B I H – UKUPNO	2.318.972	1.217.949	478.898	232.259	1.583.346	837.796	256.728	147.894
1. Unsko - sanski kanton	307.124	159.209	74.600	35.861	200.678	104.950	31.846	18.398
2. Posavski kanton	43.645	22.523	7.011	2.424	32.090	17.348	4.544	2.751
3. Tuzlanski kanton	509.584	269.324	108.688	52.723	351.575	187.050	49.321	29.551
4. Zeničko - dobojski kanton	398.419	205.673	88.938	43.363	267.752	139.273	41.729	23.037
5. Bosansko - podrinjski kanton	35.260	19.237	5.395	2.637	26.024	14.248	3.841	2.352
6. Srednjobosanski kanton	240.702	122.806	57.721	27.984	159.301	82.019	23.680	12.803
7. Hercegovačko – neret. kanton	217.859	118.242	38.282	19.345	151.345	82.538	28.232	16.359
8. Zapadnohercegovački kanton	81.396	42.286	17.015	8.272	55.047	28.795	9.334	5.219
9. Kanton Sarajevo	401.118	213.559	69.515	33.852	278.341	148.611	53.262	31.096
10. Kanton 10	83.865	45.090	11.733	5.798	61.193	32.964	10.939	6.328

4/ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

PROCJENA UKUPNOG BROJA PRISUTNOG STANOVNIŠTVA PO OPĆINAMA, stanje 31.12.2002. ¹⁵

ESTIMATION OF TOTAL NUMBER OF PRESENT POPULATION BY MUNICIPALITY, December 31, 2002.

Općina Municipality	UKUPNO TOTAL	Starosna struktura Age structure			Nacionalna struktura Ethnicity structure			
		0 - 14	15 - 65	65 +	Bošnjaci Bosniacs	Hrvati Croats	Srbi Serbs	Ostali Other

1. UNSKO - SANSKI KANTON								
UKUPNO	307.124	74.600	200.678	31.846	290.018	5.596	10.262	1.248
Bihać	60.511	14.943	39.403	6.165	54.882	3.970	1.491	168
Bosanska Krupa	29.423	7.577	18.979	2.867	27.635	43	773	972
Bosanski Petrovac	8.213	1.890	5.408	915	5.521	16	2.674	2
Bužim	18.071	5.955	11.136	980	18.065	2	4	0
Cazin	60.772	17.044	38.987	4.741	60.606	48	118	0
Ključ	16.027	3.634	9.740	2.653	15.617	63	343	4
Sanski Most	64.527	10.162	45.814	8.551	58.644	1.280	4.515	88
Velika Kladuša	49.580	13.395	31.211	4.974	49.048	174	344	14

2. POSAVSKI KANTON								
UKUPNO	43.645	7.011	32.090	4.544	4.822	38.558	232	33
Domaljevac	5.025	740	3.556	729	98	4.841	53	33
Odžak	15.969	2.452	12.069	1.448	2.662	13.284	23	0
Orašje	22.651	3.819	16.465	2.367	2.062	20.433	156	0

3. TUZLANSKI KANTON								
UKUPNO	509.584	108.688	351.575	49.321	461.555	26.627	16.077	5.325
Banovići	28.820	5.809	20.794	2.217	27.411	581	430	398
Čelić	15.368	2.233	11.537	1.598	14.033	1.099	234	2
Doboj - Istok	10.537	2.359	7.100	1.078	10.500	5	19	13
Gračanica	53.226	11.363	37.494	4.369	52.848	57	319	2
Gradačac	47.384	8.583	33.272	5.529	45.233	1.858	293	0
Kalesija	34.931	8.189	23.875	2.867	34.897	6	28	0
Kladanj	15.751	3.417	10.452	1.882	15.429	32	166	124
Lukavac	51.813	10.706	36.318	4.789	49.541	1.518	694	60
Sapna	14.296	2.459	10.430	1.407	14.173	3	61	59
Srebrenik	42.033	10.388	27.336	4.309	39.783	1.658	439	153
Teočak	7.024	1.807	4.640	577	7.015	2	2	5
Tuzla	135.785	26.250	95.962	13.573	101.718	17.268	12.678	4.121
Živinice	52.616	15.125	32.365	5.126	48.974	2.540	714	388

4. ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON								
UKUPNO	398.419	88.938	267.752	41.729	333.144	51.969	10.162	3.144
Breza	13.848	3.172	9.237	1.439	12.868	549	255	176
Doboj - Jug	4.756	920	3.496	340	4.712	38	6	0
Kakanj	43.991	9.673	30.306	4.012	37.398	5.655	645	293
Maglaj	21.443	3.497	16.155	1.791	17.467	3.474	502	0
Olovo	12.991	3.028	7.826	2.137	12.640	309	42	0
Tešanj	48.451	11.713	33.182	3.556	47.401	712	333	5
Usora	7.078	963	5.375	740	462	6.577	39	0
Vareš	10.095	2.303	6.479	1.313	6.993	2.884	121	97
Visoko	40.278	9.054	26.131	5.093	38.727	555	717	279
Zavidovići	36.592	9.401	24.334	2.857	35.815	90	676	11
Zenica	128.311	27.273	85.596	15.442	106.265	13.022	6.752	2.272
Žepče	30.585	7.941	19.635	3.009	12.396	18.104	74	11

5/ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

Općina Municipality	UKUPNO TOTAL	Starosna struktura Age structure			Nacionalna struktura Ethnicity structure			
		0 - 14	15 - 65	65 +	Bošnjaci Bosniacs	Hrvati Croats	Srbi Serbs	Ostali Other

5. BOSANSKO - PODRINJSKI KANTON								
UKUPNO	35.260	5.395	26.024	3.841	34.757	50	418	35
Foča	2.301	309	1.646	346	2.294	0	7	0
Goražde	31.588	4.906	23.351	3.331	31.113	50	390	35
Pale	1.371	180	1.027	164	1.350	0	21	0

6. SREDNJOBOSANSKI KANTON								
UKUPNO	240.702	57.721	159.301	23.680	140.007	93.567	6.147	981
Bugojno	37.280	9.979	24.654	2.647	28.141	7.447	1.655	37
Busovača	11.336	2.937	7.330	1.069	752	10.317	257	10
Dobretići	3.269	502	2.074	693	0	3.269	0	0
Donji Vakuf	13.357	3.329	8.837	1.191	13.190	84	79	4
Fojnica	11.122	2.887	7.341	894	10.232	834	56	0
Gornji Vakuf	19.898	6.020	11.203	2.675	13.325	6.535	38	0
Jajce	19.600	3.753	14.172	1.675	5.434	13.267	898	1
Kiseljak	21.315	4.682	14.475	2.158	1.983	18.526	795	11
Kreševo	5.950	1.008	3.463	1.479	792	5.033	11	114
Novi Travnik	25.095	5.909	17.078	2.108	11.379	12.533	1.148	35
Travnik	51.283	11.620	34.486	5.177	46.414	4.108	481	280
Vitez	21.197	5.095	14.188	1.914	8.365	11.614	729	489

7. HERCEGOVAČKO - NERETVANSKI KANTON								
UKUPNO	217.859	38.282	151.345	28.232	99.461	111.898	5.498	1.002
Čapljina	19.414	3.908	13.566	1.940	1.951	17.205	258	0
Čitluk	16.370	3.425	11.077	1.868	28	16.328	8	6
Jablanica	13.047	2.435	8.730	1.882	12.720	190	117	20
Konjic	29.908	5.278	21.149	3.481	27.167	1.842	879	20
Mostar	105.357	18.417	73.038	13.902	49.963	50.900	3.640	854
Neum	4.795	765	3.274	756	47	4.620	26	102
Prozor / Rama	17.221	2.741	12.085	2.395	5.959	11.206	56	0
Ravno	1.866	21	1.248	597	12	1.763	91	0
Stolac	9.881	1.292	7.178	1.411	1.614	7.844	423	0

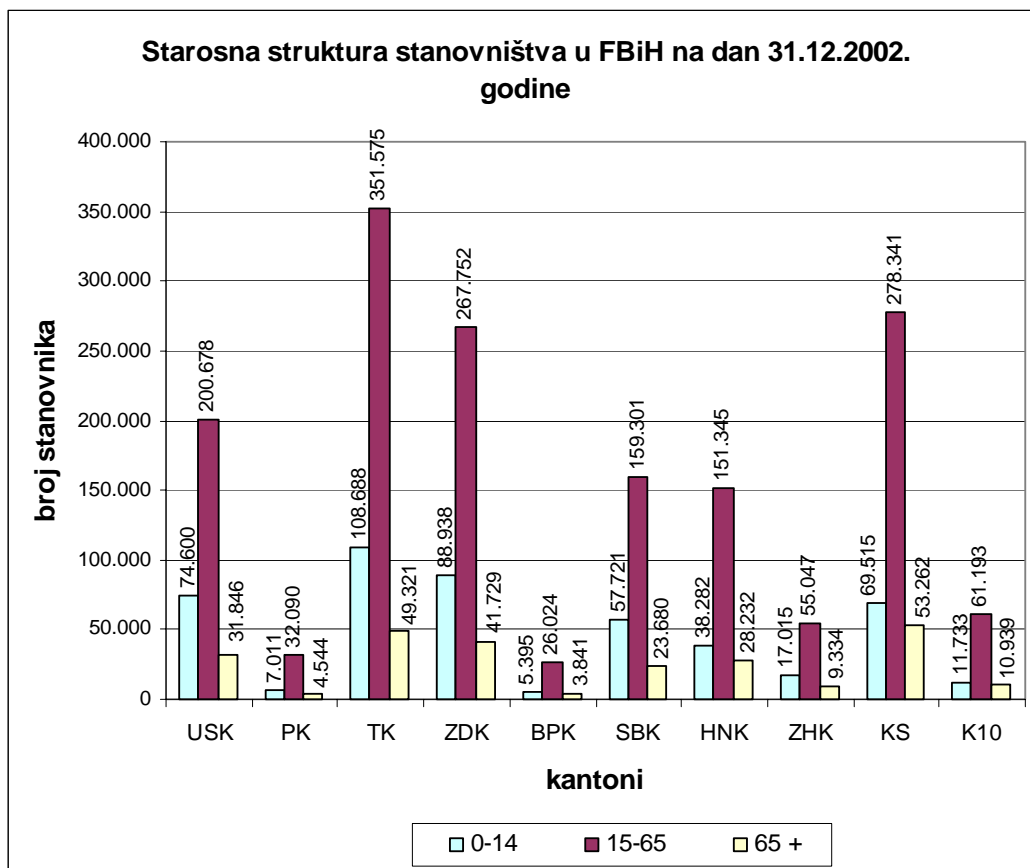
8. ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON								
UKUPNO	81.396	17.015	55.047	9.334	606	80.408	138	244
Grude	13.361	2.897	8.543	1.921	0	13.361	0	0
Ljubuški	22.099	4.682	14.801	2.616	606	21.246	49	198
Posušje	16.084	3.700	10.835	1.549	0	16.040	9	35
Široki Brijeg	29.852	5.736	20.868	3.248	0	29.761	80	11

9. KANTON SARAJEVO								
UKUPNO	401.118	69.515	278.341	53.262	319.245	26.890	44.865	10.118
Hadžići	20.055	4.088	14.114	1.853	18.533	404	706	412
Ilidža	47.654	9.899	30.885	6.870	38.695	3.010	5.806	143
Ilijaš	15.277	3.177	10.538	1.562	13.401	644	1.072	160
Vogošća	19.894	4.748	13.556	1.590	17.686	452	1.636	120
Trnovo	839	45	545	249	800	0	39	0
Grad Sarajevo	297.399	47.558	208.703	41.138	230.130	22.380	35.606	9.283
Centar	68.151	10.961	46.287	10.903	52.151	4.737	8.945	2.318
Novi Grad	116.588	20.229	84.421	11.938	93.551	7.311	13.134	2.592
Novo Sarajevo	74.493	11.109	50.376	13.008	49.273	9.553	11.511	4.156
Stari Grad	38.167	5.259	27.619	5.289	35.155	779	2.016	217

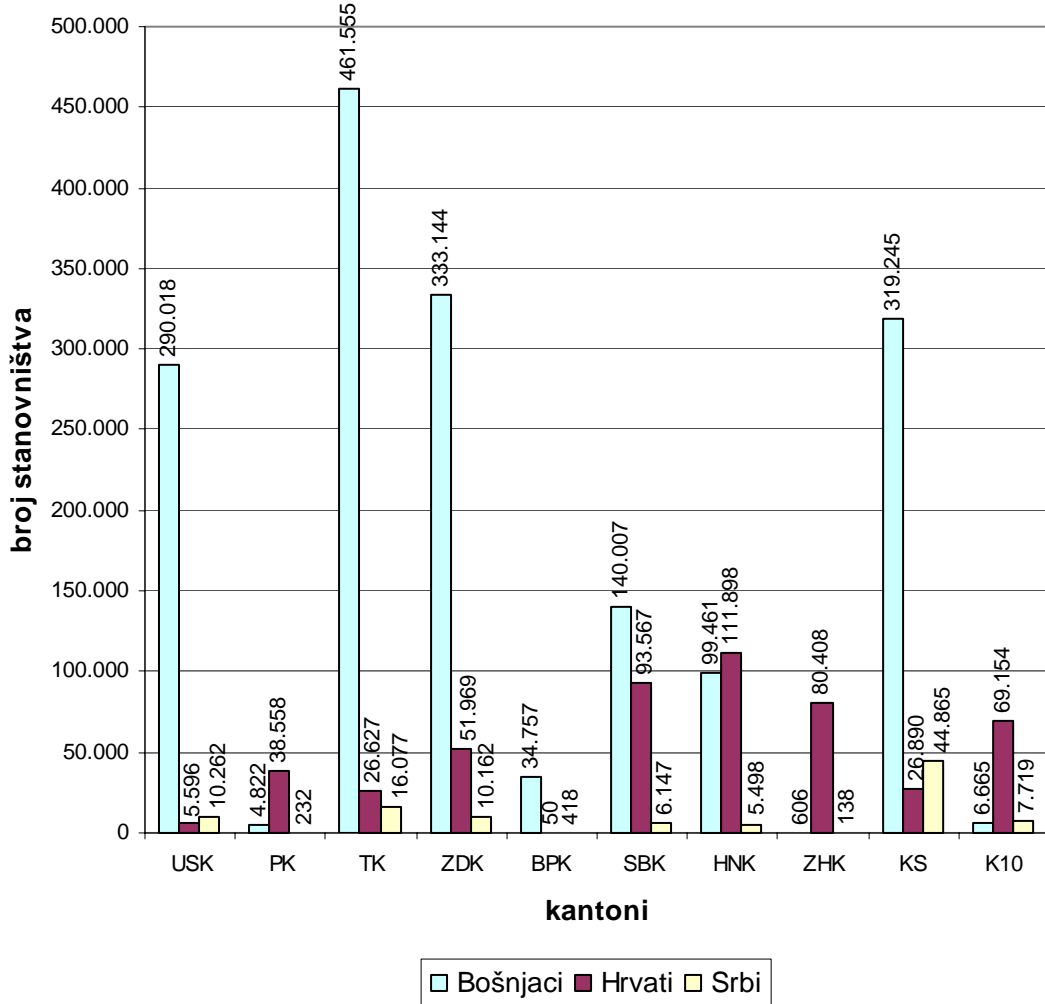
Općina Municipality	UKUPNO TOTAL	Starosna struktura Age structure			Nacionalna struktura Ethnicity structure			
		0 - 14	15 - 65	65 +	Bošnjaci Bosniacs	Hrvati Croats	Srbi Serbs	Ostali Other

10. KANTON 10								
UKUPNO	83.865	11.733	61.193	10.939	6.665	69.154	7.719	327
Drvar	13.087	1.934	9.138	2.015	42	8.916	4.129	0
Glamoč	5.013	376	3.559	1.078	591	3.723	699	0
Grahovo	2.494	64	2.020	410	0	607	1.887	0
Kupres	3.012	608	1.895	509	116	2.628	268	0
Livno	32.505	4.853	24.576	3.076	4.195	27.287	726	297
Tomislavgrad	27.754	3.898	20.005	3.851	1.721	25.993	10	30

FEDERACIJA BiH	2.318.792	478.898	1.583.346	256.728	1.690.280	504.717	101.518	22.457
Unsko-sanski kanton	307.124	74.600	200.678	31.846	290.018	5.596	10.262	1.248
Posavski kanton	43.465	7.011	32.090	4.544	4.822	38.558	232	33
Tuzlanski kanton	509.584	108.688	351.575	49.321	461.555	26.627	16.077	5.325
Zeničko-dobojski kanton	398.419	88.938	267.752	41.729	333.144	51.969	10.162	3.144
Bosansko-podrinjski kanton	35.260	5.395	26.024	3.841	34.757	50	418	35
Srednjobosanski kanton	240.702	57.721	159.301	23.680	140.007	93.567	6.147	981
Hercegovačko-neretv. kanton	217.859	38.282	151.345	28.232	99.461	111.898	5.498	1.002
Zapadnoherceg. kanton	81.396	17.015	55.047	9.334	606	80.408	138	244
Kanton Sarajevo	401.118	69.515	278.341	53.262	319.245	26.890	44.865	10.118
Kanton 10	83.865	11.733	61.193	10.939	6.665	69.154	7.719	327

**Nacionalna struktura stanovništva u FBiH na dan
31.12.2002. godine**

IZVOR PODATAKA I METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori podataka koji se koriste u izradi Statističkog pregleda su podaci koje vode službe za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Podaci se prikupljaju i obrađuju mjesečno i publikuju oko 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

OBJAŠNJENJE ZNAKOVA I POJMOVA

1. NEZAPOSLENA LICA su lica bez zaposlenja, sposobna za rad, starosne dobi od 15 do 65 godina evidentirana u biroima za zapošljavanje.
2. LICA KOJA PRVI PUT TRAŽE ZAPOSLENJE su evidentirana lica u biroima koja ranije nisu bila u radnom odnosu.
3. NEZAPOSLENA LICA ZBOG PRESTANKA RADA ORGANIZACIJA I POSLODAVACA su evidentirana lica u biroima za zapošljavanje a ostala su bez posla zbog prestanka rada organizacija i poslodavaca.
4. KORISNICI NOVČANE NAKNADE su nezaposlena lica evidentirana u općinskim biroima koja su prema odredbama Zakona ostvarila ovo pravo.
5. LICA KOJA PRVI PUT TRAŽE ZAPOSLENJE su lica koja se općinskim biroima prijavljuju prvi put radi zaposlenja u tekućem mjesecu.
6. ZAPOSLENI S EVIDENCIJE FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE su lica koja su se zaposlila u zemlji i inostranstvu tokom izvještajnog mjeseca a bila su evidentirana kod Zavoda.
7. POTREBE ZA RADNICIMA predstavljaju broj traženih radnika i pripravnika za nepopunjena i novootvorena radna mjesta koja organizacije i poslodavci prijavljuju biroima u toku izvještajnog mjeseca.
8. REALIZOVANE PRIJAVE O POTREBAMA ZA RADNICIMA predstavljaju broj zaposlenih radnika i pripravnika prema izvještaju o zasnivanju radnog odnosa, koji poslodavci pismeno dostavljaju biroima tokom izvještajnog mjeseca.

ZNAKOVI

-	nema pojave
...	ne raspolaže se podacima
'	podatak manji od 0,5 date jedinice mjere
*	ispravljen podatak
1/	napomena ispod teksta ili tabele
Ø	prosijek
()	procijenjen podatak

SKRAĆENICE

NKV	nekvalifikovani radnik	VKV	visokokvalifikovani radnik
PKV	polukvalifikovani radnik	SSS	srednja stručna sprema
NSS	niža stručna sprema	VŠS	viša školska sprema
KV	kvalifikovani radnik	VSS	visoka stručna sprema

SKB standardna klasifikacija djelatnosti

01. USK	Unsko - sanski kanton	07. HNK	Hercegovačko - neretvanski kanton
02. PK	Posavski kanton	08. ZHK	Zapadnohercegovački kanton
03. TK	Tuzlanski kanton	09. KS	Kanton Sarajevo
04. ZDK	Zeničko - dobojski kanton	10. K10	Kanton 10
05. BPK	Bosansko - podrinjski kanton		
06. SBK	Srednjobosanski kanton		

SOURCE OF DATA AND METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The sources of data for the Monthly Statistics Bulletin are the records kept by the FB&H Employment Services. The data are compiled and analyzed on a monthly basis and published around the 15th of each month.

EXPLANATION OF CONCEPTS AND SYMBOLS

1. **UNEMPLOYED PERSONS** are persons without employment, who are capable of working, aged 15 to 65 who are registered with the FB&H Employment Services as seekers of employment.
2. **PERSONS, WHO ARE SEEKING EMPLOYMENT FOR THE FIRST TIME** are unemployed persons who are registered with FB&H Employment Service and who have not yet been employed.
3. **UNEMPLOYED PERSONS DUE TO CESSATION OF WORK OF THE EMPLOYER** are unemployed persons who are registered with the FB&H Employment Service who have lost their jobs because of the cessation of work of the employer.
4. **USERS OF UNEMPLOYMENT BENEFITS** are unemployed persons registered with the Municipality Employment Services who have realized unemployment benefits, according to the regulations of the Law on Employment.
5. **PERSONS WHO ARE FOR THE FIRST TIME SEEKING UNEMPLOYMENT** are unemployed persons, registered for the first time with the Employment Service in current month.
6. **EMPLOYED FROM THE RECORDS OF EMPLOYMENT SERVICE** represent persons, who have become employed either in FB&H or abroad during the reporting month, and who have been registered with FB&H Employment Service.
7. **VACANCIES** represent the number of workers and trainees sought for vacant and newly opened jobs which the employers have informed the FB&H Employment Service about during the reporting month.
8. **REALIZED VACANCIES** represent the number of employed workers and trainees according to the the report on work found which the employers have informed the FB&H Employment Service about about during the reporting month.

SYMBOLS

-	no entry
...	data not available
'	value is less than 0,5 of the unit of measure being used
*	revised data
1/	indicates note beneath table
⊖	average
()	estimated data

ABBREVIATIONS

NKV	nekvalifikovani radnik	VKV	visokokvalifikovani radnik
PKV	polukvalifikovani radnik	SSS	srednja stručna sprema
NSS	niža stručna sprema	VŠS	viša školska sprema
KV	kvalifikovani radnik	VSS	visoka stručna sprema

SKB Standardna klasifikacija djelatnosti

01. USK	Unsko - sanski kanton	07. HNK	Hercegovačko - neretvanski kanton
02. PK	Posavski kanton	08. ZHK	Zapadnohercegovački kanton
03. TK	Tuzlanski kanton	09. KS	Kanton Sarajevo
04. ZDK	Zeničko - dobojski kanton	10. K10	Kanton 10
05. BPK	Bosansko - podrinjski kanton		
06. SBK	Srednjobosanski kanton		

**ADRESAR KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

KANTON	ADRESA
Unsko-sanski kanton	Branislava Đurđeva 1, 77000 Bihać
Posavski kanton	ul. III br. 25, 76270 Orašje
Tuzlanski kanton	Bosne Srebrene 31, 75000 Tuzla
Zeničko-dobojski kanton	Adolfa Goldbergera 6, 72000 Zenica
Bosansko-podrinjski kanton	Senada Sofovića Safe 9, 73000 Goražde
Srednjobosanski kanton	Mehmeda paše Kukavice 13, 72270 Travnik Tvornička bb, 72276 Nova Bila
Hercegovačko-neretvanski kanton	Braće Fejića 53 a, 88001 Mostar
Zapadnohercegovački kanton	fra Paškala Buconjića 6, 88340 Grude
Kanton Sarajevo	Đoke Mazalića 3, 71000 Sarajevo
Kanton 10	Kralja Tvrtka 1, 80101 Livno